No. 40 — 41. ANUL V. 7—14 Iulie 1902

Albina

Revistă Enciclopedică Populară

Apare în fie-care Duminică

Abonamentul în țară pe an Lei 5 | Abonamentul în străin. pe an Lei 8
» » » 6 lunĭ » 3 | Un numĕr. . . . . 15 banĭ
Pentru anunciurĭ 1 leŭ linia. Mica publicitate 5 banĭ cuvîntul
Manuscriptele nepublicate se ard.

Redacția și Administrația Str. Mânțulésa No. 9, Bucurescĭ.

Eforia Spitalelor Civile din Bucurescĭ.

PUBLICAŢIUNI

In ḑilele de 5 şi 6 Iulie 1902, orele 10 a. m. se va ţine licitaţie publică cu oferte închise, la Eforie, pentru arendarea moşiilor pe un noŭ period de 10 şi 15 anĭ; iar în ḑiua de 8 Iulie a. c. ora 3 p. m. şi în ḑiua de 9 Iulie a. c. ora 10 a. m. se va ţine la Eforie licitaţie publică orală pentru moşiile pentru care nu s'aŭ presentat concurenţĭ cu oferte închise în ḑilele de 5 şi 6 Iulie.

In ḑiua de 5 Iulie. Jndeţul Argeş.

1). Balomireasca Marianca, comuna Teiul, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 900.

2). Livedea din Vâlsanĭ, comuna Urluescĭ Băbenĭ, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 20.

Judeţul Buzĕu.

3). Clociţiĭ, comuna Vadu Sorescĭ, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 500.

Judeţul Gorjiŭ.

4). Muntele Tigvele, comuna Novacĭ, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 250.

Judeţul Muscel.

5). Muntele Clăbucetu, comuna Nucşoara, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 450.

Judeţul Prahova.

6), Piscul Leurḑeĭ, comuna Brebu, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 1.000.

7). Vatra schituluĭ Poiana, comuna Poiana, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 800.

8). Podul Cheeĭ, comuna Brebu, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 150.

9). Slănicul şi Verbilăŭ, comuna Slănic, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 1.600.

10). Muntele Coţofana, comuna Sinaia, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 500.

In ḑiua de 6 Iulie Judeţul Prahova

11). Muntele Pleşuva Mare, comuna Comarnic, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 400.

12). Ploesciorĭ, comuna Ploesciorĭ, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 1.500

13). Un teren de pe moşia Poiana, comuna Poiana, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 50.

14). Petricica, Pâraele şi Cazacu, comuna Brebu, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 500.

15). Gagu Mare, Găguţu şi Valea Rea, comuna Sinaia, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 600.

Jud. Ialomiţa

16). Persica Merlarĭ (Dor Mărunt). comuna Dor Mărunt, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 20.000.

Jud. R-Sărat

17). Bordeasca, comuna Bordescĭ, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 300.

Jud. Romanaţĭ

18). Horezul, comuna Gropşanĭ, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 1 000.

Jud. Vlaşca

19). Rosmirescĭ, Berislărescĭ şi Rosmirescĭ Pantelimon, comuna Trestenicu de Sus, cu începere de la 23 Aprilie 1903, garanţie provisorie leĭ 10.000.

Condiţiunile speciale, precum şi orĭ-ce alte informaţiunĭ se pot luà la serviciŭ Bunurilor Eforirĭ, în ḑilele şi orele de lucru.

Licitaţia se va ţine conform art. 68—79 din legea comptabilităţeĭ publice.

NOAPTE DE VARĂ

Se coboră către luncă
Mâniat aprinsul sóre,
Şi apusu-şĭ rumenesce
Ceru-albastru de cicóre.

Sub făşiĭ de norĭ de aur
Şi'l ascunde ruşinat,
Fiind-că sórele şăgalnic
Coborând l'a sărutat.

Din văzduh se las' amurgul
Răcorind dumbrăvĭ şi sate
Şi cătunele-ostenite
Pe sub crângurĭ presurate.

Sus pe boltă es sfióse
Stele, una câte una,
Şi-apoĭ dornică de lume
Din pădurĭ răsare luna.

P'în ogradă trec sburdalnicĭ
Licuriciĭ scăpărînd,
Şi odihna se lăţesce
Pretutindenĭ, pe de rînd.

Numaĭ rîul maĭ grăesce
La zăgaz, ne îngânat
Nicĭ de frémăt, nicĭ de şópte,
Nicĭ de dor nemîngâiat.

Ba, la şipotul din cóstă
Maĭ se'ngână douĕ fete...
Un flăcăŭ sprinţar, juratul,
Le-a descins în drum de bete.

Apoĭ somnul îşĭ deschide
Mréja farmecelor sale,
Şi-un drumeţ îşĭ spune 'n fluer
Doina pe şosea la vale.

T. Duțescu-Duțu.

INALTA NOBLEŢE A FEMEEI

DE

CARMEN SYLVA.

Sunt în lumea asta maĭ multe biséricĭ de cât cunóscem noĭ. Avem vederea scurtă şi suntem vecĭnic gata să credem că tóte trebue să aibă o formă specială, că acordurile rugăciunilor şi ale cântecelor ceresci trebue să se împrăştie în ecourĭ prin vastele lor cuprinsurĭ. Cum să uităm noĭ aşa de uşor că pentru ceĭ maĭ mulţĭ dintre noĭ, ceĭ patru pereţĭ aĭ odăeĭ în care se află légănul nostru, represintaŭ prima biserică, când, îngenunchiaţĭ în faţa mameĭ nóstre, învĕţam din gura eĭ prima nóstră rugăciune? In momentul acesta mama e o adevĕrată preotésă, iar copiiĭ, adunaţĭ în jurul eĭ şi cu ochiĭ la buzele eĭ, formeză corul adunat în jurul altaruluĭ, carĭ îngână rĕspunsurile cu vocile lor fragede. A-ĭ învĕţà să-'şĭ înalţe sufletele, a ţine tinerile lor minţĭ deapururĭ în conglăsuire cu gândurile pure şi nobile, iată în adevĕr o misiune sfîntă, şi e rar fără îndoială ca o misiune maĭ mare să fie încredinţată celuĭ maĭ sfînt dintre preoţĭ.

Pretutindenĭ unde covârşesce înrîurirea mameĭ, îndată se coboră un colţişor de cer pe pămînt; iubirea eĭ veghetóre, care sfinţesce tot ce atinge, înnobiléză atât de mult pe cel maĭ mic din serviciile eĭ în cât până şi soba la care încălḑesce o céşcă cu lapte pentru copilul eĭ bolnav devine altarul pe care întreţine focul preţióseĭ jertfe. Flacăra sa duce până sus la Tronul Graţieĭ lacrimile amestecate cu suspine pe carĭ le varsă ea pentru tămăduirea aceleĭ fiinţişóre scumpe care îĭ datoresce lumina ḑileĭ. Ce altă scenă pe pămînt e maĭ dulce şi maĭ frumósă de cât aceea a plăpânduluĭ pruncuşor legănat în braţele mameĭ sale şi adormind la sînul eĭ! Póla maiceĭ sale care a fost pentru el cel dintâiŭ légăn e adevĕratul Sfînt al Sfinţilor, sanctuarul din care sunt gonite primejdia şi ispita, portul care te adăpostesce de furtunile vieţeĭ.

*
* *

Maĭ e şi un alt sanctuar, sala de spital, a căreĭ preotésă, sora de caritate, cu pas uşor, lunecă de la un bolnav la cel-lalt, ducênd fie-căruia rând pe rând dumneḑeiască-ĭ vestire a păceĭ şi a mângăereĭ. Chemarea eĭ e póte cea maĭ nobilă dintre tóte, căcĭ neavênd nicĭ un copil născut dintr'însa pe care să-l adóre, ea devine mama tuturor desmoşteniţilor omenireĭ: O găsescĭ orĭunde întristarea şi bóla fac victime: puternicĭ şi umilĭ, bogaţĭ şi săracĭ, tinerĭ saŭ bătrânĭ, frumoşĭ saŭ urîţĭ, fie-care e un membru al mareĭ sale familiĭ de adopţiune, şi comorile mileĭ şi duioşieĭ femeescĭ sunt dăruite de o potrivă cu belşug tuturor. Ea e cu drept cuvînt pentru toţĭ Ingerul Ajutător care trece prin mijlocul lor, când răcorind cu dulcea eĭ atingere o frunte arsă de frigurĭ, când adăpând buze arḑĕtóre şi cojite, când ridicând

saŭ muind perna pe care se odihnesce un cap greŭ, îndurerat, saŭ nisce membre chinuite de bólă. Mâna eĭ delicată are un balsam pentru orĭ-ce rană. Vocea eĭ blândă mângîie pe descurajaţĭ, însufleţesce pe desnădăjduiţĭ; pare că somnul nu închide nicĭ odată ochiĭ eĭ vecĭnic veghetorĭ, şi că oboséla nu o opresce nicĭ odată în mersul eĭ milostiv. La lumina pe care o rĕspândesce presenţa eĭ, scenele cele maĭ întunecóse se transfigurézā: sala de spital ticsită de suferinḑĭ, coliba murdară şi négră, celula puşcăriaşuluĭ, cortul de ambulanţă pe câmpul de luptă, fie-care din locurile acestea este un templu al căruĭ farmec sufletesc întrece cu siguranţă perfecţiunea rece a celeĭ maĭ împunĕtóre catedrale de piatră.

*
* *

Femeea maĭ este şi preotésa căminuluĭ eĭ. Aci e fortăréţa eĭ, regatul eĭ netăgăduit. De diminéţă până séra ea se îndeletnicesce fără răgaz cu rostul gospodărieĭ sale, dă soţuluĭ eĭ ajutorul cel maĭ credincios, umblând în juru-ĭ pe când el lucrézā, şi punênd fie-ce lucru la locul sĕŭ în tăcere ca să-l facă fericit şi mulţumit. Graţie eĭ, el póte lucrà fără a fi neliniştit de grijile casnice carĭ i-ar putea rătăcì gândul de la ţintele cele maĭ înalte şi de la ambiţiile cele maĭ nobile.

*
* *

Maĭ sunt vrednice de tóte laudele acele femeĭ care, cu o inimă de mamă, primesc să crésca copiĭ carĭ nu sunt aĭ lor, şi, nemărginindu-se a şĭ împlinì datoria numaĭ de ochiĭ lumeĭ, pun în mişcare tot sufletul lor pentru binele şi fericirea micuţilor carĭ li se încredinţézā. Adese-orĭ e cea maĭ mare dintre copiĭ care servesce de mamă celor maĭ micĭ, de-şi câte odată nu e mare deosebire de vîrstă, şi care desfăşură tóte puterile sale trupescĭ şi intelectuale, slabe încă, pentru ca orfaniĭ să nu simtă prea amar lipsa îngrijirilor materne; tot ea îĭ învaţă—de óre-ce n'aŭ pe alt cine-và care să le deà lecţiĭ—ceea-ce a învĕţat şi ea, fără a se gândì vre-odată în simplitatea devotamentuluĭ eĭ, că îngeriĭ îĭ călăuzesc paşiĭ, ţin sémă de tóte faptele eĭ şi îĭ înscriŭ numele în eternul registru al preoteselor religieĭ de iubire şi de caritate.

*
* *

Nu este sferă cât de umilă în care femeea să nu pótă sfinţì opera eĭ prin spiritul în care o întreprinde. Aceea care îndură supărările şi tónele uneĭ stăpâne aspre şi neîngăduitóre şi care nu încetézā să-şĭ deà tóte ostenelile pentru ca să merite o vorbă bună de care în vecĭ nu are parte, aceea care nu se cruţă nicĭ odată, care e vecĭnic gata a face un serviciŭ de bună voe, fără nicĭ o pretenţie de rĕsplată, nu trebue óre să o considerăm şi pe ea ca pe o preotésă obscură şi anonimă a aceleeaşĭ cauze măreţe?

Dar tînăra lucrătóre, cusătorésa săracă care mănuesce acul până nóptea târḑiŭ pentru a susţine un tată bătrân saŭ o mamă

bolnavă, nu împlinesce şi ea o misiune din cele maĭ pióse făcênd, fără a se plânge câtuşĭ de puţin, jertfa tinereţelor eĭ, a sănătăţeĭ şi a puterilor eĭ? Trista şi îndurătórea mică creatură, încovoiată pe lucrul eĭ—tabloŭ de un patetic mut—e în adevĕr eroică în resemnarea eĭ cu sórta lipsită de orĭ-ce bucurie; nicĭ un murmur nu ese din buzele eĭ şi totuşĭ trebue să înăbuşe tóte dorurile inimeĭ sale, neputând să aspire la nicĭ una din plăcerile pe carĭ viaţa le reservă copiilor eĭ maĭ fericiţĭ.

Mica păzitóre în sdrenţe, care duce gâştile în piaţă, cât timp gândurile eĭ rămîn pure şi inima cinstită, e şi ea un inel din lanţul cel mare care légă pe femeĭ la olaltă ca pe nisce surorĭ. Căcĭ un serviciŭ, orĭ-cât de infim aĭ fi el, când îl îndeplinescĭ cu credinţă, nu e nicĭ odată perdut, iar al eĭ, cu tóte că nu-şĭ dă séma de el, trebue în mod fatal să contribue la sporirea totaluluĭ general.

Ea nu se gândesce de loc că cerul a închis, ca într'un preţios păstrător de móşte sfinte, fiinţa eĭ atât de şubredă; ea şade pe câmp împrejmuită într'un decor de verdéţă, cu ochiĭ plinĭ de nevinovăţie copilăréscă fixaţĭ în mirare pe albastrul profund al bolţeĭ care se întinde deasupra capuluĭ eĭ, în timp ce picióreleĭ se sprijină pe un covor de catifea verde ale căruĭ florĭ pe carĭ n'ar fi în stare să le numere sunt numaĭ pietre scumpe. Da câmpia e un sanctuar, ca şi ţărmul incult al măreĭ.

* *
*

Femeea de colo care, stând în picióre, îşĭ strânge pruncul la sîn şi ţine un alt copil de mână, în timp ce privirile-ĭ sfióse şi gânditóre se fixéză pe orizontul depărtat, asupra valurilor crude şi lacome, carĭ, póte, aŭ înghiţit barca soţuluĭ eĭ, nu simboliséză ea óre preotésa măreĭ şi a Tempesteĭ? Vîntul urlă, cerul se întunecă, dar ce-ĭ pasă?

Ea aştéptă, pîndesce, iar obrazul eĭ pălesce cu cât césurile trec fără ca vre-o pînză să se zăréscă pe largul măreĭ. Ce vor devenì bieţiĭ eĭ copilaşĭ, dacă acela care câştigă pâinea ḑilnică nu se va maĭ reîntórce? Ea, atuncĭ, va trebuì să fie şi tată şi mamă pentru aceĭ micĭ nepăstuiţĭ fără apărare; inima ĭ se sfâşie dar ea nu pierde curajul ci se oţelesce în lupta desnădăjduită.

*
* *

Strămoşiĭ noştriĭ din antica Germanie sciaŭ bine ce eraŭ femeile lor şi le ţineaŭ în mare cinste. Ele eraŭ sfinte pentru dânşiĭ, se apropiaŭ de ele cu respect şi témă, considerându-le ca pe nisce preotese, care trebuiaŭ să ia hotărîrea tuturor afacerilor în momentele grave. Căcĭ aceĭ rĕsboinicĭ vitejĭ judecaŭ cu drept că nu puteaŭ tratà cu destulă veneraţie pe femeile lor, pe mamele lor şi pe mamele copiilor lor. Eĭ maĭ gândeaŭ, afară de acésta, că aceste credinciόse păzitóre ale căminuluĭ şi ale familieĭ puteaŭ fórte bine să fie dotate cu darul profeţieĭ, căcĭ ochiul lor obicĭnuit cu vecĭnica vigilenţă şi prevedere, trebue să fie maĭ mult de cât orĭ-care altul, apt să pătrundă tainele vii-

toruluĭ. De asemenea şi căminul erà pentru eĭ un sanctuar, iar întreţinerea foculuĭ o datorie sfîntă. Din timpurile cele maĭ depărtate, fetele tinere cele maĭ nobile, formaŭ o clasă privilegiată însărcinată de a veghia asupra luĭ şi de a-l ţine în tot-deauna aprins. Ele eraŭ cele maĭ bune şi deci alesele naţiuniĭ, şi îndată sacerdoţiul lor capătă un caracter aprópe divin, căcĭ flacăra ajunsese simbolul obiceiurilor şi tradiţiilor antice. In epocele acelea primitive erà aşà de greŭ să facĭ focul ! trebuia cu o răbdare nemărginită, să frecĭ o bucată de lemn de alta pentru a căpătà o simplă scîntee, aşà că nu e de mirare dacă pietrile pe carĭ se aprindeà şi se întreţineà focul eraŭ considerate ca altare de sacrificiŭ.

* * *

Templele omeniriĭ, ale căror preotese sunt femeile sunt fórte numeróse şi de o imensă varietate de dimensiunĭ şi de forme: unele sunt vaste şi de proporţiĭ uriaşe; altele micĭ şi neînsemnate în aparenţă. Spaţiul pe care-l ocupă nu e nimic; totul atârnă de munca ce se desfăşură într'însele de bună voinţa acelora carĭ o esecută. Unele femeĭ îşĭ consacră viéţa pentru educaţiunea tineretuluĭ; căcĭ fondurile de înţelepciune şi de sciinţă carĭ figuréză printre bunurile cele maĭ mult preţuite din tóte timpurile şi din tóte ţările, nu sunt de cât nisce împrumuturĭ carĭ ni se fac şi carĭ transmise din generaţie în generaţie, trebuesc puse la disposiţiunea tinerilor carĭ cresc în jurul nostru. De sigur că nu e o misiune mediocră faptul de a deschide acéstă comóră sufletelor tinere şi arḑĕtóre, împaciente de a-şĭ căpătà moştenirea lor de cunoscinţĭ. Şcóla satuluĭ, şi ea chiar póte fi o tindă care să-ţĭ înlesnéscă intrarea în sanctuar, iar învĕţătórea forméză o demnă servitóre a templuluĭ. Rolul eĭ nu e în tot-deauna comod. Sĕmînţa pe care o sémĕnă dînsa póte cădeà câte odată pe un pămînt ingrat dar adesea însă ea produce şi fructe, şi aceea e rĕsplata. Ea cunósce valórea daruluĭ pe care-l face, când călăuzesce degetele stângace în primele lor sforţărĭ pentru a se servi de ac; căcĭ pentru multe fetiţe, acésta e adevĕratul punct de plecare al vieţiĭ, prima lecţiune a acelor arte folositóre carĭ maĭ târḑiŭ trebue să facă dintr'însele nisce femeĭ şi mame fericite.

* * *

Maĭ sunt apoĭ femeile carĭ sunt păzitórele pióse ale unuĭ mormînt, a renumeluĭ unuĭ mort — fete saŭ femeĭ devenite preotese ale fidelităţiĭ, al căror pelerinaj ḑilnic are dept ţntă locul sfinţit prin amintirea uneĭ vieţĭ şi unde tóte speranţele lor se odihnesc sub pămînt.

Altele nu se mărită de loc pentru a puté servì maĭ în voe pe semeniĭ lor. N'aŭ voit de loc să aibă legăturĭ, interese, saŭ afecţiunĭ propriĭ carĭ le-ar fi putut depărtà de cauza căreia s'aŭ devotat: serviciul omeniriĭ suferinde. In tóte timpurile, în tóte sesónele pe vânt saŭ pe furtună, le vedĭ alergând la postul lor pretutindeni unde le chiamă datoria.

Maĭ există un mare sanctuar pentru noĭ toţĭ: pămîntul pe care ne-am născut, biserica unde ne întâlnim cu toţiĭ, uitând certurile şi neînţelegerile nóstre. Altarul şi tronul se găsesc alăturĭ în acest mare templu şi, a fi preotésă într'însul e o slujbă care-'ţĭ face cinste mare, dar care cere sacrificiĭ marĭ din partea aceleea care vrea s'o împlinéscă cu dreptate, căcĭ trebue să renunţe la tóte speranţele şi la tóte plăcerile personale, să sacrifice propriile eĭ dorinţĭ şi aspiraţiunĭ spre binele altuia şi să n'aibă gând, grijă, viéţă, rugăciune de cât pentru alţiĭ. Ea e vigilenta, aĭ căreĭ ochĭ nu trebue să cedeze nicĭ o dată somnuluĭ; focul întreţinut pe altarul eĭ trebue să proecteze până departe de tot lumina sa ca un far care semnaléză tóte primejdiile readucênd în port barca ne atinsă. Câte lucrurĭ mari nu póte împlinì ea, preotésa încoronată şi miruită spre binele ţăriĭ sale, schimbând chiar blestemele în binecuvîntărĭ, dacă acea ţară pe care o ţine sub al eĭ sceptru e un templu consacrat Adevĕruluĭ şi Dreptăţiĭ.

Orĭ-ce femee póte fi preotésă, numaĭ dacă păstréză flacăra altaruluĭ în propriu-ĭ sîn pură şi imaculată, fără a o lăsà întunecată de frivolitatea deşartă, nicĭ înăbuşită de grijile zdrobitóre.

Cu tótele suntem preotese prin puterea de căldură care domnesce în inimile nóstre vecĭnic palpitânde, prin binecuvîntările carĭ pot eşì din buzele nóstre, prin lumina care trebue să radieze din ochiĭ noştriĭ veghetorĭ, prin munca pe care o săvîrşesc mânile nóstre.

Orĭ-ce femee care se gândesce la alţiĭ maĭ mult de cât la sine, e o preotésă în adevĕratul înţeles al cuvîntuluĭ.

Sunt preotese tóte femeile carĭ asistă şi ajut pe nenorociţĭ şi carĭ readuc la Dumneḑeŭ pe toţĭ rătăciţiĭ.

Şi dacă, noĭ femeile, avem mult de suferit în pelerinagiul nosstru pămîntesc, acéstă suferinţă nu face decât să ne dea puterĭ maĭ marĭ şi să fim maĭ apte pentru misiunea nóstră.

Femeea artistă e o adevărată preotésă, fie ea scriitóre saŭ pictoră, saŭ că stimuléză prin cântec saŭ muzica instrumentală, sufletul omuluĭ, pentru a deşteptà într'însul gândirĭ nobile şi a-l împinge la fapte viteze. Ea are o misiune gloriósă, cu atât maĭ mult cu càt e conscientă de puterea care e într'însa şi scie că va fi de ajuns energia eĭ pentru opera care'ĭ incumbă. Pentru ca flacăra altaruluĭ eĭ să pótă respîndì o flacără vie şi limpede, trebue să-l hrănéscă cu alimentul cel maĭ curat, cu ce póte dà ea maĭ bun, cu sângele proprieĭ sale inimĭ. Şi când flacăra inspiraţieĭ se rĕspândesce în valurĭ în atelierul femeeĭ pictor saŭ sculptor, saŭ aruncă strălucirea eĭ pe fruntea palidă a femeeĭ poet, plecată asupra meseĭ sale de lucru, césurĭ întregĭ din nópte, nu o putem comparà atuncĭ cu lampa sanctuaruluĭ şi să vedem în odaia pe care o luminéză, un loc cu adevĕrat sfînt, un templu al gândiriĭ nisce gândurĭ carĭ îşĭ găsesc expresiunea într'o formă frumósă şi neperitóre în acelaşĭ timp?

Hamlet se dă pradă desnădejdeĭ şi lumea se întunecă în ochiĭ luĭ, din momentul în care mama sa a perdut aureola femini-

tăţiĭ adevĕrate şi pure; el ajunge să se îndoiască de el însuşĭ, când vede întunecêndu-se şi înegrindu-se renumele buneĭ credinţe care pentru dînsul ar fi trebuit să fie idealul perfecţiuniĭ. Nu e nicĭ o preotésă egală cu mama; dar, nu-ĭ o deziluziune maĭ amară pentru creerul unuĭ muritor decât să vadă cum cade statua de pe piedestalul eĭ şi se sfarămă bucăţĭ; nu există tortură maĭ durerósă decât a vedé cădênd vĕlul care acoperé o fire adevĕrat perversă şi acum expusă privirilor, în tot ce are falş, gol şi nesincer.

* * *

Sórta nóstră nu e nicĭ odată crudă. Dacă une-orĭ ea apare ast-fel curajuluĭ nostru slăbit, e pur şi simplu pentru că am neglijat să-ĭ pătrundem rostul. Şi dacă-ĭ pricepem în mod sănătos misterul, cum am îndrăzni să ne plîngem printr'un singur murmur, de sarcina nóstră, dacă ea nu face decât să ne dovedéscă înalta nóstră vocaţiune?

Nu e maĭ bine să împrumutăm puterĭ noĭ din mândria sentimentuluĭ intim pe care-l avem de a fi fost judecate de Dumneḑeŭ ca fiinţe demne de binefacerile sale de la începutul lumiĭ până la finele timpurilor? Nu suntem noĭ servitórele sale alese, preotesele sale, ajutórele templuluĭ sĕŭ, Sibilele cărora le-a revelat el arcanele destinuluĭ, Vestalele carĭ întreţin flacăra pe altar, purtătórele de forţe a cărora mână de apururĭ fermă ridică destul de sus lumina pentru ca să se pótă propagà până la frontierele cele maĭ întunecóse ale pământuluĭ?

Un capitol despre lene şi superstiţie.

Ce poţĭ să vorbescĭ despre ḑilele sĕptămâniĭ? Că sunt şépte, şi le chémă aşà şi aşà, că într'una nu e bine să torcĭ, într'alta să ţeşĭ, într'alta să coşĭ, într'alta să spelĭ, într'alta să frămînţĭ (tot lucrurĭ femeescĭ, săracele femeĭ!) că una te apără de foc, alta de bóle, alta de trăsnet?

Iată, chiar de n'aĭ avé alta de vorbit, ţi-ar ajunge şi-ar şi 'ntrece să vorbescĭ cu de-amănuntul chiar numaĭ despre cele ce le-am înşirat. Iar femeilor lesne-creḑĕtóre, şi maĭ ales celor leneşe, atâta le trebue, s'audă că în cutare sat a orbit cutare Sandă orĭ Mandă pentru-că a prins cu acul într'o Vinerĭ o spărtură în cămaşa copiluluĭ, orĭ ca Siţeĭ i-a căḑut viţelul în puţ pentru-că n'a ţinut Joile! Atâta le trebue ca să se jure pe sfîntul Haralambie, cel cu aripĭ de foc, şi pe marele mucenic Trofim care scaldă 'n ĭad pe dracĭ în leşie, să nu maĭ pue mâna pe ac Vinerea, nicĭ pe sită Mercurea, nicĭ pe mătură Joia, nicĭ pe fus Mar-

ţia, nicĭ pe pieptene Sâmbăta feréscă Dumneḑeŭ! Cum să facă biata femee una ca asta? Da n'are bărbat, n'are copiĭ, n'are purcel orĭ căţel pe lângă casă, ca să li se tragă rĕul din negrijea eĭ?

Mĕ mir numaĭ că femeile carĭ se jură că n'aŭ să puie mâna pe ac, pe sită orĭ pe fus, în cutare ḑi, nu s'apucă să jure cele de la oraş că în cutare ḑi n'aŭ să pue mâna pe suliman, iar cele de la sat că n'aŭ să pue mâna pe clondirul cu ţuică!

Bat'o Dumneḑeŭ de muncă! Nu poţĭ tu creştine, nicĭ cu gândul să gândescĭ, câtă pacoste e pe-o femee! Ar vré să muncéscă şi n'are când, că în fie-care ḑi e «legat» câte-un lucru cu «legătură mare», iar cu legătură mică sunt legate maĭ tóte. Singură bĭata Duminecă e ḑi cu îngăduélă. Vinerea n'aĭ putut cârpi ce-và la haine, că e cu primejdie, nicĭ Sâmbăta n'aĭ putut să te spelĭ şi să te laĭ pe cap, că «scormonescĭ morţiĭ din somn», dar Dumineca, de, maĭ coşĭ icĭ colo, căcĭ Dumneḑeŭ dór scie că aĭ copiĭ şi trebue să le cârpescĭ petecile, şi te iartă; şi te spelĭ şi te laĭ şi te peptenĭ, bine înţeles pe vremea când e popa la biserică—da când vreĭ? că după sfînta slujbă trebue să fiĭ gata la câreiumă că s'adună creştiniĭ şi începe hora.

Lunia e capul sĕptămâniĭ. Nu e bine să daĭ nimic din casă, că e pocinog şi aĭ să daĭ sĕptămâna întrégă. Nu e bine nicĭ să lucrezĭ nimic afară din casă. Nicĭ să sapĭ, nicĭ să secerĭ, nicĭ să adunĭ fîn, nicĭ măcar să culegĭ surcele. Vaĭ de mine, nu sciĭ că Lunia e rea de apă? Aduce plóie şi înecurĭ, şi de lucrezĭ Lunia nu-ţĭ maĭ cresce pĕrul, de eştĭ fată, şi-ţĭ cade de eştĭ nevastă. Nu sciĭ că Tudora, fata, lucrà Lunia, şi-aĭ vĕḑut cum i-a plouat la nuntă, de n'a fost nicĭ horă nicĭ veselie nicĭ nimic. De géba i-a fost plânsul şi necazul. Şi-apoĭ ce să maĭ lucrezĭ Lunia? Nu eştĭ destul de obosită de hora de erĭ, şi nu ţi-e capul ca óla spartă de puiul de chef ce s'a încins cu basamac la câreiumă? Las'că e mare sĕptămâna, este vreme de lucrat.

Marţia nu e bine de plecat la drum, nicĭ să ieşĭ la câmp, că e rea de bóle şi de lupĭ. Să mĕ fi tăiat, eŭ n'aşĭ fi creḑut că vine Marţolea şi iea mintea şi glasul nevestelor carĭ torc Marţia. Te puĭ cu necuratul? Ba şi Mama-Păduriĭ se ţine de tine, şi Drăgaica, ba te umflu Rusaliile, şi rĕmâĭ ológă. Bată-te pustia furcă, da să nu veḑĭ fir de aţă în viéţa ta şi să n'aĭ cămaşă cu ce să te îmbrace când îĭ murì, şi mâna pe furcă să n'o puĭ Marţia.

Să trăescĭ, cinstită Miercurĭ, că eştĭ ḑi mare şi mijloc de sĕptămână, şi eştĭ ḑi curată că de aceea este Miercurĭ sfînta-vĕduvă curată. Cine-o pune mâna pe sită, să cérnă, focul luĭ Dumneḑeŭ pe capul eĭ. Şi bube pe cap, albe ca tărîţele ce rĕmân în sită, şi junghiurĭ prin cruce, şi să n'aibă astîmpĕr ca făina când o cernĭ, şi frămîntată să fie de necazurĭ

şi de rele ca aluatul din albie când îl frămînţĭ. Nu e bine Miercurea, nicĭ să baţĭ porumb, nicĭ să alegĭ fasole ca s'o puĭ la foc, nicĭ să spelĭ haine, nicĭ să întinḑĭ pânză la sóre, că tóte aşà ţi se întâmplă cum le facĭ, pe semnul lucrăriĭ, şi bătută aĭ să fiĭ de dracĭ în Gheena ca porumbul în sacĭ şi întinsă pe cărbunĭ aprinşĭ ca pânza la sóre şi zolită în cazanele iaduluĭ ca o cămaşă pe care o zolescĭ în mâinĭ ca să scoţĭ murdăria, şi cum storcĭ cămaşa udă învîrtind-o sul, aşà te-or stórce balauriĭ din cea lume între mâinĭ!

Joia e ḑi legată. Cine fierbe cămăşĭ orĭ face leşie Joia, orĭ cine pune cloşcă orĭ iea ouĕle din cuibar, vaĭ de ea şi de satul eĭ! Că peste capul eĭ aduce junghiurĭ şi săgetăturĭ, iar peste sat piatră cât nucile, şi fulgere şi trăsnete. cine se spală Joia, îşĭ aduce bólă 'n óse şi urît în casă. Numaĭ cheful e bun Joia, şi peţitul şi logodnele şi nunţile şi ospeţele. Cine-o scie alt-fel, alt-fel s'o spue, şi cine-o ḑice că n'am dreptate, să dea Joimăriţa peste el!

O, d'apoĭ Vinerea! Sfînta sfintelor şi ḑiua luminilor. Vinerea nu e bine să lucrezĭ nimic pe sfînta lume, că tóte relele din lume staŭ în mâna sfinteĭ Vinerĭ. Cine cóse îşĭ cóse gura, cine tórce îşĭ întórce maţele, cine ţese îşĭ scóte singură ochiĭ pe ceea lume—eĭ, dar astea sunt nimicurĭ! Cine sparge oŭ Vinerea, face culcuş moroilor în casa eĭ; cine-şĭ taie unghiile, îşĭ pune spinĭ pe drumul pe care-o merge ea desculţă la judeţ; cine se spală pe mâinĭ n'are parte de colivă, iar cine aţîţă focul, îşĭ aţîţă flacăra de sub cazanul în care va ferbe ea în iad. Maĭ poftim, dacă eştĭ femee cuminte, să lucrezĭ!

Sâmbăta e ḑiua morţilor. Cine mătură prin casă, cine aşterne patul, cine aduce apă, supĕră pe morţĭ, căcĭ eĭ cred că le staĭ cu mătura de pază, să-ĭ alungĭ şi că nu le daĭ voie să se odihnéscă în casa ta şi în patul tĕŭ. Să nu te pue Dumneḑeŭ să plecĭ la drum Sâmbăta, ca şi Marţia, căcĭ într'acestea douĕ ḑile a fost urzéla lumiĭ: Marţia s'a pornit lumea şi Sâmbăta s'a încheiat, şi e rĕŭ să te puĭ cu Dumneḑeŭ la întrecere. Mórte de năpraznă îţĭ vine, dacă te apucĭ să coşĭ cămaşă Sâmbăta! Nu e bine Sâmbăta să porţĭ cămaşa cu gura la piept, ci numaĭ întórsă cu gura la spate. De cinstit e bine să te cinstescĭ Sâmbăta, că de beĭ ce-và beĭ pentru sufletul morţilor, încolo

Sâmbătă de-o lucrà móşa
Oiŭ lucrà şi eŭ şi naşa.

Aşà e cu posnaşele aceste de ḑile. Aĭ lucrà şi n'aĭ când. Lunia nu e bine să umbli cu sapa şi cu secerea, Marţia cu fusul şi cu furca, Miercurea cu sita, Joia cu albia de spălat, Sâmbăta cu mătura, iar Vinerea cu nimic. Dar douĕ lucrurĭ să le ţineţĭ minte de la mine: nu e bine să coşĭ şi să te spelĭ:

Lunĭa, că de eştĭ fată îţĭ plouă la nuntă, de eştĭ nevastă îţĭ móre bărbatul. Marţĭa, că de eştĭ fată, nu-ţĭ cresce pĕrul, de eştĭ nevastă îţĭ cade. Miercırea, de eştĭ fată, rĕmâĭ nemăritată, de eştĭ nevastă rĕmâĭ vĕduvă. Joĭa, de eştĭ fată, te iea unul urît; de eştĭ nevastă, îţĭ îngropĭ norocul. Vinerea, orĭ eştĭ fată orĭ nevastă, te pocesce sfînta Vinerĭ; iar Sâmbăta, de eştĭ fată o să te deóche, de eştĭ nevastă aĭ să nascĭ copiĭ morţĭ. Dumineca nu e rea de lucrat, că n'are nicĭ o putere, dar vorba aia: de-o lucrà popa, oiŭ lucrà şi eŭ.

Şi aşà. Acum, că femeile nóstre cele harnice nu pun mâna pe ac nicĭ într'o ḑi a sĕptămâniĭ, nu e lucru mare. Şi bine fac. Las să cósă calicele şi cele ce vreaŭ s'o paţă pe ceea lume! De! Par'că nu pot copiiĭ până sunt micĭ să umble pe uliţĭ după vorba cântecululuĭ «îmbrăcaţĭ şi învĕscuţĭ cum din mame aŭ fost născuţĭ», iar celor marĭ şi bărbatuluĭ şi ţie, cinstito gospodărésă, nu vĕ puteţĭ cumpĕrà de-a gata cusut tot ce vĕ trebue, din oraş? Iar dacă se rupe cămaşa, ce să umbli cu acul, pórt-o ruptă, maĭ încinge-o cu curmeiŭ şi-o légă cu sforĭ de teiŭ.

Şi cu spĕlatul tot aşà. Lunĭa nu te spelĭ, Marţĭa nu, şi aşà câte ḑile are sĕptămâna (1).

Da ce? Dumneḑeŭ a dat apa pentru alte cele, să pórte morile de apă, să rupă malurile şi să facă noroiŭ pe uliţĭ. Alţĭ ómenĭ ḑic că a dat-o Dumneḑeŭ, şi că să ne spĕlăm cu ea, şi s'o bem. Iartă-le, Dómne. Dar atuncĭ ţuica şi basamacul de ce l-aĭ dat? Să ne spĕlăm cu el gâturile şi să-l bem!

G. Coşbuc.

Păstrarea vinuluĭ în sticle. Orĭ-cât de bine s'ar fi astupat sticlele, vinul se strică uşor, dacă ele se aşéḑă în picióre. Causa este, că dopurile se usucă şi aerul se furişéză prin numerósele găurele (porĭ) ale lor. De aceea sticlele ce vrem să păstrăm, trebuesc umplute până la gură, bine astupate, şi lungite pe pămînt în pivniţă la rĕcóre.

---

(1) Nu o spun în glumă. Asta e credinţa femeilor nóstre. D-l Sim. Fl. Marian, membru al Academieĭ, în scrierea sa «Sĕrbătorile la Românĭ» Vol. I. pag. 100—104 ḑice, vorbind de ḑilele séptămâniĭ: «Marţĭ... să nu te spelĭ şi să nu facĭ leşie...»—«Miercurĭ... nu face leşie, nu fierbe cămăşĭ» (nu spĕlà).—«Joĭ... să nu te spelĭ că e rĕŭ de năpaste.»—«Vinerĭ... nu spĕlà cămăşĭ...» Lunia, sciŭ de-acasă de copil, că nu e bine să te spelĭ. In tóte acestea «spĕlăturĭ» intră, se înţelege, şi scăldatul (baia), de aceea nu face bae Româncа maĭ nicĭ odată.

Viitorul Rege al României.

Cu ocasiunea ḑileĭ de 10 Maiŭ a. c., M. S. Regele, pentru a arătà dragostea nemărginită ce are pen-

A. S. R. Principele Carol.

tru ţară şi armată, a bine-voit a da Ordin ca A. S. R. Principele Carol, să fie înscris ca elev în şcóla

fiilor de militarĭ. Dăm aicĭ portretul A. Sale în costum de elev al şcóleĭ militare. Privim cu veneraţie şi iubire pe viitorul Rege al Românieĭ şi suntem încredinţaţĭ că tot Românul cată să fie mândru de neţĕrmurita iubire ce M. Sa, Inţeleptul nostru Rege, păstréză Românieĭ, punênd pe iubitul Sĕŭ nepot în de-apróge atingere cu aceĭ, cărora într'o ḑi va trebuì să le comande şi póte, ca şi Marele Sĕŭ Unchiŭ, să-ĭ ducă la nouĭ biruinţe, pentru mărirea şi fericirea scumpeĭ nóstre Patriĭ. Astăḑĭ între popor şi Dinastie sunt legăturĭ nestricabile, carĭ se vor întărì şi maĭ mult prin punerea familieĭ Regale, tot maĭ mult în atingere cu poporul.

X.

Casa de educaţiune corecţională pentru minoriĭ de la Mislea.

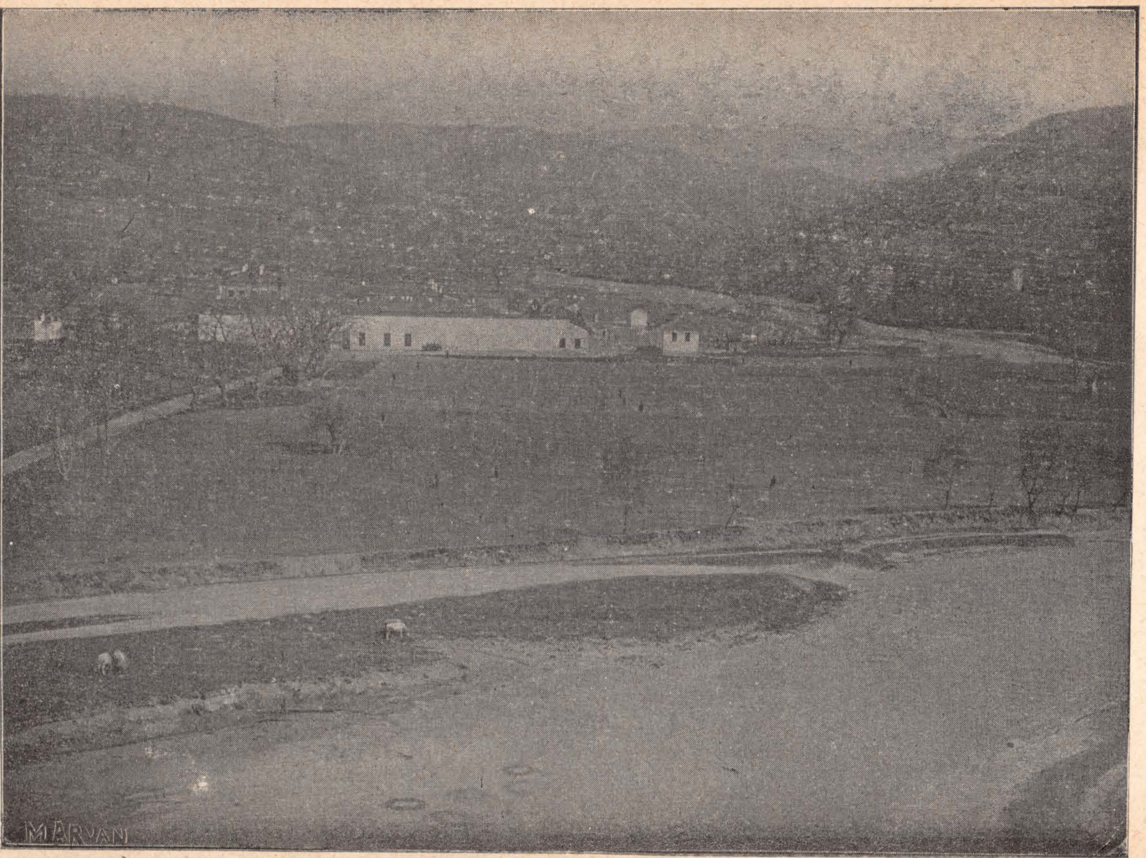
In tóte țările civilisate, cestiunea înființăriĭ de coloniĭ agricole pentru deținuțiĭ minorĭ aŭ preocupat pe toțĭ sociologiĭ, umanitariștiĭ și ómeniĭ de legĭ, fiind privită ca unul din mijlócele cele maĭ nemerite pentru educațiunea și îndreptarea acestor minorĭ și îndrumarea lor pe calea practică a vieței.

La noĭ în țară încă a fost recunoscut acest adevĕr și de aceea legea asupra regimuluĭ închisorilor prevede ca condamnațiĭ minorĭ să fie întrebuințațĭ de preferință la lucrărĭ agricole. Spre acest sfîrșit, ḑice legea, «se va deschide câte o exploatațiune agricolă pe lângă fie-care casă de educațiune corecțională».

Prescripțiunile aceste legĭ aŭ rĕmas însă neaplicate până în tómna anuluĭ trecut, când d-l Gr. Dianu, directorul general al Inchisorilor statuluĭ a transformat-o în fapt.

La noĭ în țară casa centrală de educațiune corecțională pentru minorĭ se află așeḑată în vechea clădire a Monastireĭ «Mislea» din jud. Prahova, care a fost zidită de Pătrașcu Basarab V. V. în anul 1557. Biserica veche cu o parte din clădirĭ a ars în anul 1883, ridicându-se în locu-ĭ o alta care în curând va fi târnosită.

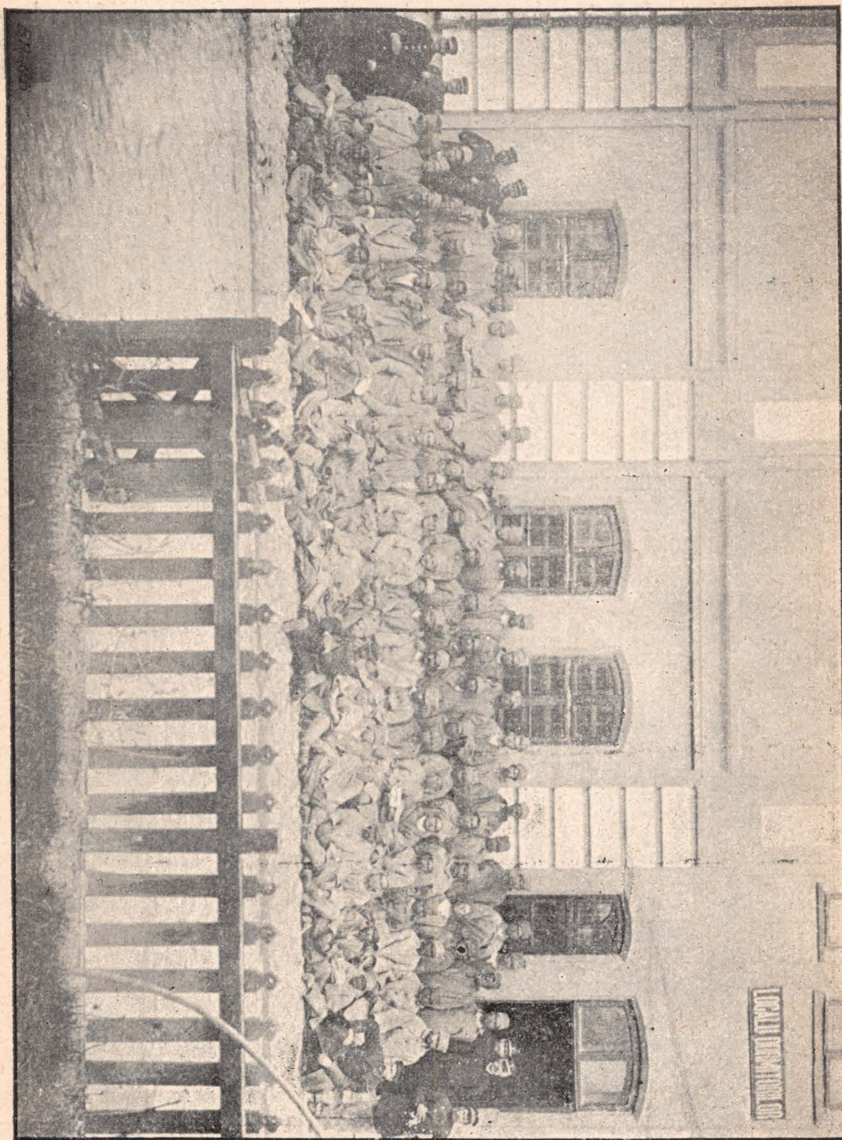
D-l Gr. Dianu în lucrarea sa: «Istoricul Inchisorilor din

Mislea. Vederea generala.

România» dă următórele date asupra Așeḑĕmîntuluĭ de la Mislea:

Până la anul 1868, deținuțiĭ minorĭ, din causă că eraŭ

Minoriĭ de la Mislea.

fórte puținĭ, eraŭ trimișĭ la M-rea Cernica. Numĕrul lor crescênd, în acest an statul a dispus strămutarea lor la schitul Balamucĭ din jud. Ilfov; iar în anul 1872 Noemvrie,

acéstă casă de corecțiune a fost definitiv strămutată la Reni în Basarabia, în vechile clădiri ale Carantinei rusesci, cari fusese transformate pentru acest scop. La 1878, când Basarabia ne-a fost luată de Ruși, ea a fost mutată la Mislea.

De la anul 1872 până la anul 1883 tot aici eraŭ închiși și militarii pentru vine de drept comun. In 1886 deținuții aŭ fost împărțiți în douĕ secțiuni: a minorilor propriŭ ḑiși și a minorilor deveniți majori. La 1899 acești din urmă aŭ fost strămutați la închisórea centrală din Focșani, iar la 1901 din noŭ readuși la Mislea și cu totul separați de minorii propriŭ ḑiși. Este de netăgăduit marea înrîurire ce o póte avé asupra nenorociților cari aŭ căḑut în păcate și aŭ fost condamnați, o bună îngrijire. Scopul legiuitorului a fost ca acel ce a greșit să-și ispășéscă pe de o parte greșéla, iar pe de alta, printr'o educațiune îngrijită, să ajungă a eșì din închisóre îndreptat, redându-l societății, ca bun cetățén.

D-l Gr. Dianu actualul director general al închisorilor statului, dându-și bine séma de acest fapt, n'a pregetat de la nici o ostenélă și și-a pus întréga-i pricepere și activitate pentru a da o organisare cât se póte mai bună închisorilor nóstre.

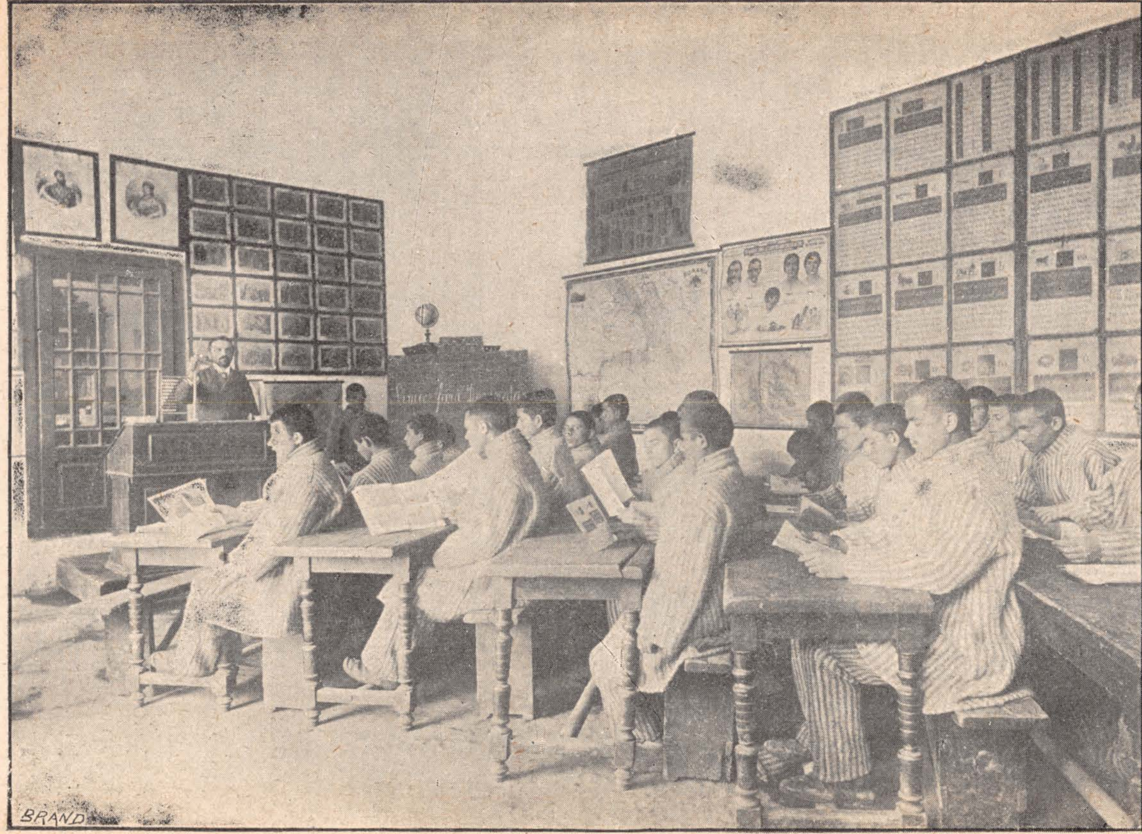
Mica colonie agricolă a minorilor de la Mislea este un bun început și ar fi de dorit ca tóte închisorile să aibă pămînt cultivabil, pentru ca condamnații să pótă învĕțà o agricultură mai sistematică și la eșirea lor din închisóre să-și pótă găsì în muncă pricepută, existența.

Inființarea de școli de adulți, de meserii, ținerea de conferinți morale sĕptămânale, ca și colonii agricole pe lângă tóte închisorile, ar fi atingerea idealului legiuitorilor, cari aŭ prevĕḑut pedépsa cu închisórea, tocmai pentru a îndreptà pe cei ce aŭ greșit, iar nu a eșì din închisóre mai rĕi de cum aŭ intrat.

Acésta e atât de adevĕrat în cât chiar legea asupra regimului închisorilor prevede a se înființà o școlă pentru deținuții minori. Totuși o asemenea școlă n'a existat, ci timp de ani s'aŭ făcut numai nisce slabe încercări, fără nici un resultat.

Abià în anul 1896 s'a înființat o școlă bine organisată și care astăḑi dă resultatele cele mai satisfăcĕtóre. Ea este

*

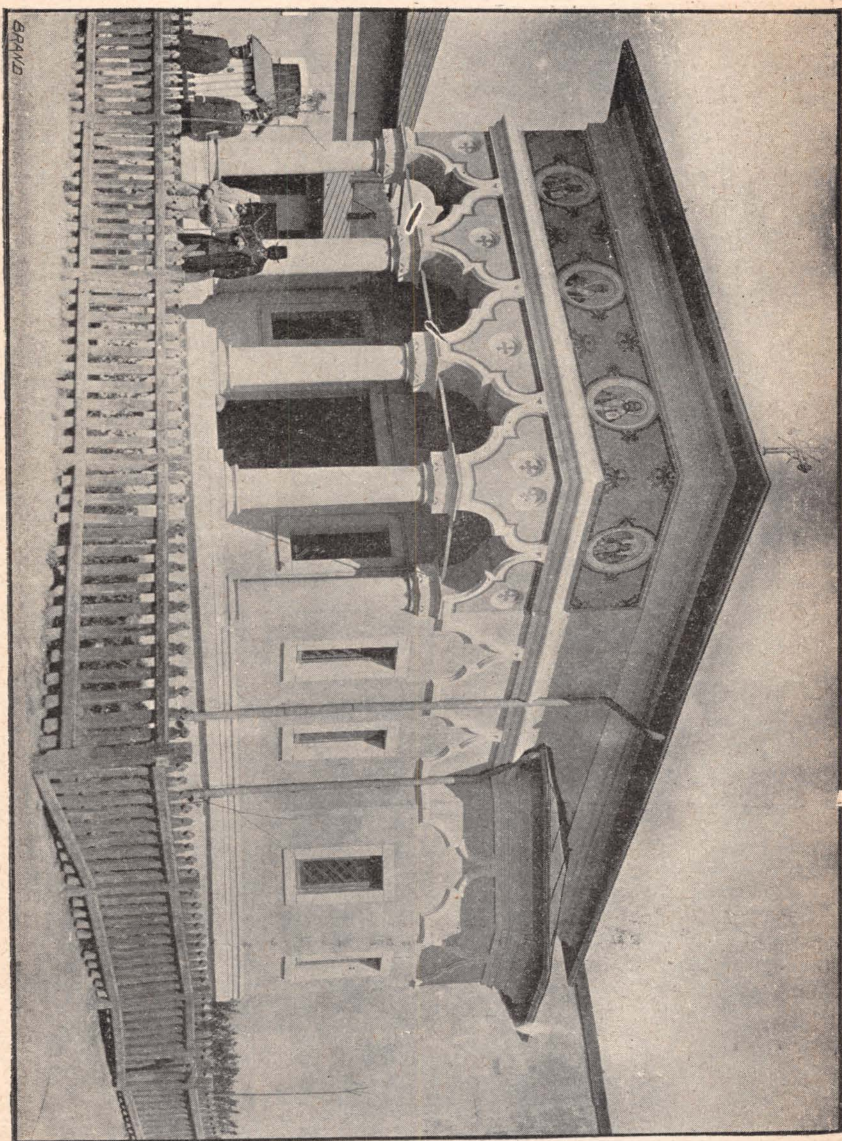

Şcóla minorilor de la Mislea.

Atelierul de tâmplărie la Mislea.

astăḍĭ condusă de un institutor meritos, iar cursurile se predaŭ întocmaĭ după programul şcólelor primare ale statuluĭ.

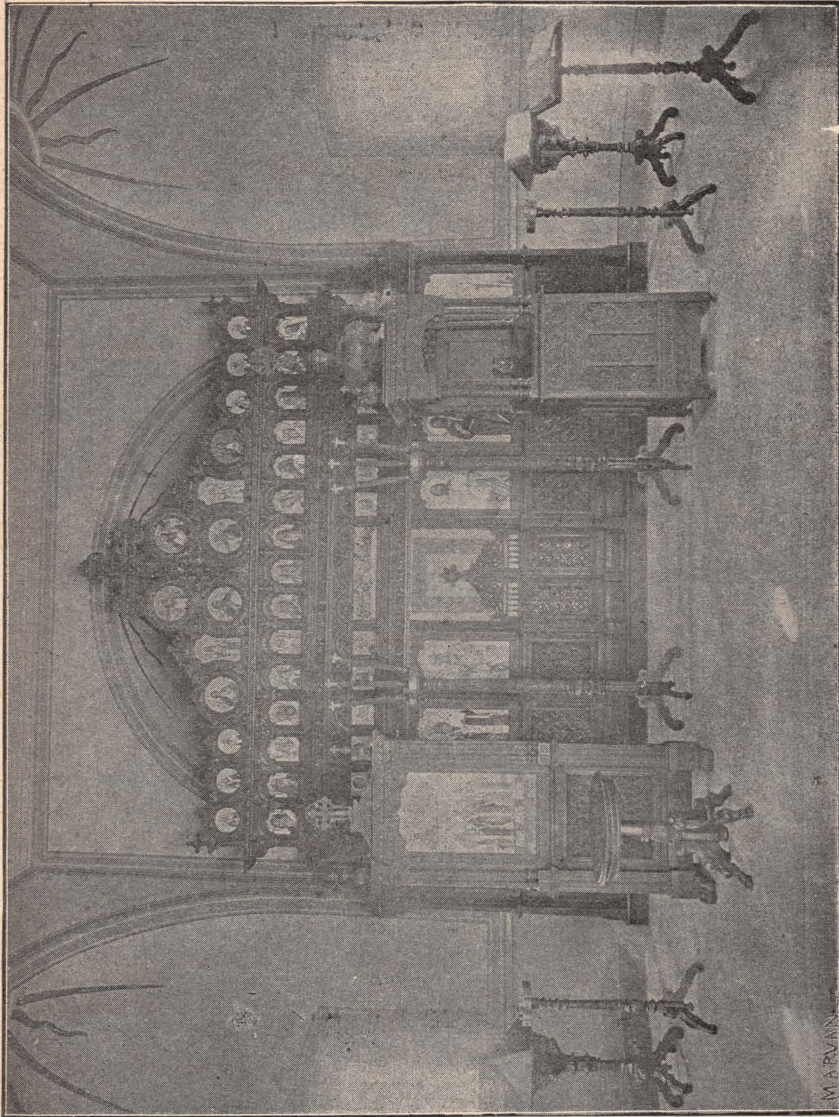
Biserica de la Mislea.

Toțĭ dețĭnuțiĭ sunt obligațĭ a urma cursurile şcóleĭ, care sunt de 4 anĭ.

Pentru ceĭ ce aŭ terminat cele 4 clase, sunt prelegerĭ

asupra istorieĭ, moraleĭ, agricultureĭ, economieĭ domestice, și a tot ce privesce viéța practică.

La finele fie-căruĭ an școlar daŭ examene generale, față

Têmpla Bisericeĭ Mislea.

fiind un delegat al direcțiuniĭ generale a închisorilor, și ceĭ silitorĭ la învĕțătură primesc premiurĭ în banĭ, carĭ li se pun la masa de reservă și li se dă când sunt liberațĭ.

In primul an școlar de la organisarea școleĭ, 1896—1897,

și punerea eĭ în stare ca să răspundă cu adevĕrat scopuluĭ sĕŭ, s'a putut constatà cele maĭ bune resultate.

An cu an s'a dobândit progrese în mersul învĕțăturiĭ, așà că, în anul școlar expirat, 1900—1901, numĕrul deținuților silitorĭ la învĕțătură a crescut peste orĭ-ce aşteptare, în raport cu numĕrul populațiuniĭ; iar îndreptarea lor se dobândesce maĭ cu înlesnire aḑĭ de cât în trecut, când nu erà o școlă anume organisată, care să-ĭ pregătéscă pentru acest scop.

In afară de cursurile primare, deținuțiĭ de la Mislea învață și meseriĭ, așà în primul rînd eĭ învață tâmplăria, facerea mobilelor și sculptura, avênd un atelier bine instalat și din care ies lucrărĭ de adevĕrată valóre. In acest atelier s'a lucrat tâmpla bisericeĭ, care a obținut la Exposițiunea din Paris de la 1900, medalia de aur. Acéstă tâmplă este așeḑată în noua biserică terminată definitiv în anul acesta și care în curând va fi târnosită.

In numĕrul viitor vom vorbì despre lucrările agricole și horticole ce s'aŭ făcut pe cele 20 pogóne de pămînt de la Mislea, cum și asupra Stabilimentuluĭ acesteĭ închisorĭ.

De la Coroḑ.

CULTURA CARTOFULUI

Se scie că d-l Ion Kalinderu, administratorul Domeniuluĭ Coróneĭ, îndémnă prin agenţiĭ sĕĭ pe săteni ca să cultive cartoful şi le înlesnesce acéstă cultură.

De asemenea d-l Spiru Haret, ministrul instrucţiuniĭ, îndémnă pe învĕţătorĭ să povĕţuiască pe ţăranĭ a cultivà cartoful, arătându-le folósele acesteĭ culturĭ. Sub-semnatul de-asemenea, maĭ cu sémă în scrierile mele populare, destinate populaţiuniĭ rurale, am recomandat introducerea cartofuluĭ în alimentaţiunea ţăranuluĭ.

Astăḑĭ se discută cestiunea culturiĭ cartofuluĭ în unele ḑiare politice.

Intenţiunea d-luĭ I. Kalinderu, a d-luĭ ministru Haret şi cea a sub-scrisuluĭ, a fost rĕŭ înţelésă, iar d-l dr. A. Urechiă consideră rĕspândirea culturiĭ cartofuluĭ ca un pericol naţional, se teme că car-

toful va înlocuì alimentele maĭ hrănitóre ca fasolea, mazĕrea, lintea, etc., şi va aduce peirea némuluĭ Român, precum a causat peirea Irlandeĭ.

M'am credut dar dator, să contribuesc la înlăturarea acesteĭ neînţelegerĭ:

Recomandăm cultura cartofuluĭ, nu cu intenţiunea de a înlocuì cu el alte alimente vegetale maĭ hrănitóre, pâinea, mămăliga bună, fasolea, mazărea, lintea, nu pentru a constituì din cartof singura hrană a ţăranuluĭ Român, ci pentru a aduce variaţiune în hrana luĭ monctonă, variaţiune care este indispensabilă pentru prosperarea organismuluĭ. Cartoful nu va luà locul mâncărilor maĭ bogate în azot, ci al verdeţurilor, buruenilor, rădăcinilor cu totul sărace în substanţe nutritive, carĭ întrebuinţate astădĭ în numerósele dile de post, aduc degradarea fisică a ţărănimiĭ.

Nu este dar just ca să comparăm analisele chimice ale cartofilor, (fie chiar analisele luĭ Moleschott, făcute acum 50 de ani şi rectificate în urmă de chimiştiĭ modernĭ) numaĭ cu cele ale porumbuluĭ, fasoleĭ, mazăreĭ, linteĭ, pe care le recomandăm împreună cu cartoful, ci să comparăm analisa cartofuluĭ cu cea a urzicilor, ştiruluĭ, susaiuluĭ, păpădieĭ, lobodeĭ, şteviilor, verzeĭ, lăptucilor, castraveţilor, carĭ umple stomacul plugaruluĭ aprópe fără nicĭ un folos şi pe carĭ are să le înlocuiască cartofiĭ cel puţin în parte.

Valórea nutritivă a cartofuluĭ nu este infimă; trebuie să interpretăm în mod corect datele analiselor chimice. De la alimentele carĭ le comparăm între ele, trebuie să scadem apa şi apoĭ să evaluăm puterea hrănitóre după proporţiunea substanţelor alimentare simple din materia uscată, fără apă, căcĭ la gătirea bucatelor acéstă apă se perde în mare parte din alimentele fórte apóse, de vreme ce la fierberea alimentelor maĭ uscate maĭ sărace în apă, se maĭ încorporéză în ele altă apă; astfel absórbe multă apă mălaiul la facerea mămăligiĭ, făina de grâŭ la cócerea pâiniĭ (pâinea conţine 36% apă), orezul, fasolea, mazărea, lintea, macarónele la ferberea lor, iar în cartofiĭ copţĭ orĭ fierţĭ numaĭ găsim aceĭ 75% de apă care le constată chimistul în cartofiĭ crudĭ, ci cu mult maĭ puţin.

Dacă la apreciarea nóstră am consulta numaĭ puterea calorică, cea ce n'ar fi just, am găsì, că după experimentele Prof. M. Rubner din Berlin din ceĭ din urmă anĭ, dacă alimentele sunt perfect digerate şi asimilate ele daŭ:

1 gram porumb	3.71	calorĭ.
1 gram mazăre	3.31	»
1 gram carne de vacă grasă	3.27	»
1 gram franzelă	2.74	»
1 gram carne de vacă slabă	0.98	»
1 gram cartofĭ	0.98	»
1 gram carne de viţel	0.75	»

1 gram lapte	0.70 calorĭ
1 gram morcovĭ	0.57 »
1 gram mere	0.54 »
1 gram spănac	0.34 »
1 gram lăptucĭ	0.20 »

Aci cartoful nu ocupă un loc *infim*, trecem însă la o mĕsură maĭ justă a valóreĭ alimentare.

Dacă vom scade apa din alimentele examinate şi comparate între ele şi vom ţine sémă numaĭ de cantitatea substanţelor uscate, necesare pentru întreţinerea funcţionăriĭ organismuluĭ şi pentru producerea de forţă, spre a cunósce proporţiunea în care substanţele azotóse, cele grase şi carboidratele participă la producerea de forţă şi de căldură, găsim:

în carnea de vacă slabă	91.6 %	materiĭ azotóse,	3 %	grăs.	0 %	carboidrate
în caşcaval	71 %	»	11.6 %	»	0 %	»
în ouĕ	53.8 %	»	42. %	»	0 %	»
în lapte	31.5 %	»	30.7 %	»	32.3 %	»
în porunb	11.8 %	»	5. %	»	82 %	»
în cartof	8 %	»	4.5 %	»	88 %	»
în morcov	10 %	»	0.4 %	»	82 %	»
în jimblă, pâne albă	10 %	»	1.0 %	»	84 %	»

In acéstă tabelă nu se ţine sémă de sărurile nutritive, în care cartofiĭ sunt bogaţĭ, se vede însă că cartoful, care represintă un aliment carboidrat preţios, nu este lipsit de azot.

In adresa d-luĭ D-r Urechiă este reprodusă o tabelă luată din cărţile de Igiena maĭ veche, după care cine-và care se hrănesce numaĭ cu cartofĭ, ar trebui să mănânce pe ḑi maĭ bine decât 11 kilograme de cartofĭ, spre a ingeră cantitatea de azot trebuincósă organismuluĭ; acea tabelă este incomplectă, nu se arată într'însa câte kilograme de varză, de urzicĭ, de ştevie, de ştir, de lobodă şi de alte asemenea alimente în realitate infime, cu mult inferióre cartofilor, ar trebuì să înghiţĕ cine-va pe ḑi, pentru a acoperì cheltuéla ḑilnică de azot. Dar este óre intenţiunea nóstră ca să înlocuim tóte cele-lalte alimente prin cartofĭ? Óre ingeréză astăḑĭ ţăranul o cantitate de mămăligă care singură acoperă cheltuéla de azot? Mănâncă ţăranul în realitate pe ḑi cantitatea de azot stabilită ca normă de Voigt şi de alţĭ fisiologiştĭ? Este posibil ca ţăranul să digere în tóte ḑilele cantitatea enormă de 721 grame de fasole recomandată de d-l Dr. Urechiă, ca stomacul luĭ să o supórte, ca maţele luĭ să le utilizese fiind dată asimilarea incomplectă a acestuĭ aliment? Nu! Din tabela reprodusă de d-l Dr. Urechiă resultă, că fasolea conţine aprópe atât azot cât pânea, cu tóte acestea nu s'a găsit în centrul şi în occidentul Europeĭ un igienist, care să propună înlocuirea pâneĭ cu fasolea, căcĭ este modus în rebus.

De mult am recunoscut cu toţĭ, că leguminósele (fasolea, mazărea, lintea) sunt alimente preţióse, maĭ ales în timpul postuluĭ, că cultura lor merită să fie recomandată alăturĭ cu cea

a cartofuluĭ, care asemenea póte contribuì mult la ímbunătăţirea hraneĭ de post, la variaţiunea în gătirea bucatelor, nu admit însă degradarea cartofuluĭ, şi este greşită afirmaţiunea că cartoful înşélă stomacul. Cartoful este un aliment fórte util, introducerea luĭ maĭ largă în alimentaţiunea ţăranuluĭ va constituì un compliment maĭ sănĕtos al mămăligiĭ decât buruenile şi murăturile.

Chiar dacă n'am avé în vedere alt scop, decât acela a variă culturile pentru ca într'un an în care una din ele nu reuşesce să acoperă deficitul cu alt rod, chiar dacă am consideră cartoful numaĭ ca mâncare de lux, ca plantă de comerţ, tot s'ar impune în special la munte, în locurile unde porumbul nu se cóce în toţĭ aniĭ şi unde cu tóte acestea el se cultivă.

Este greşită arătarea că «cartoful duce la peirea némuluĭ», că cartofiĭ aŭ prăpădit Irlanda. Irlandesiĭ sufĕr din causa sărăcieĭ, a nesciinţeĭ, a inferiorităţiĭ culturale faţa cu Englezii, din causa neomenieĭ marilor proprietarĭ Englezĭ. După logica din care izvoresc acele afirmaţiunĭ, nu cartoful ci mămăliga de porumb ar trebuì să fie acusată că duce la peirea némuluĭ, căcĭ de vreme ce România are mortalitatea generală de 27°/₀₀, ea este în Irlanda de 18°/₀₀. In maĭ multe ţărĭ carĭ prosperă, în Franţa, Germania, în partea Germană a Austrieĭ, în Belgia, Olanda, Danemarca, Suedia se cultivă cartoful maĭ mult pentru hrana omuluĭ şi a vitelor decât pentru iudustrie. Dacă icĭ colo, în Silesia Prusiană, într'o parte a Boemieĭ, populaţia industrială, care se hrănesce cu cartofĭ, zace îu miserie, causa nu este cartotul ci suprapopulaţiunea, ignoranţa, insuficienţa retribuţiuniĭ munciĭ, sărăcia şi ca consecinţă hrana exclusivă cu cartofĭ.

Să nu ne speriem dar de teoriĭ rĕŭ aplicate. La noĭ hrana exclusivă cu mămăliga adesea-orĭ próstă, cu buruenĭ şi murăturĭ, predispune pe muncitoriĭ de pămînt la Pelagră şi la alte bóle şi provócă inferioritatea fisică a plugaruluĭ în comparaţiune cu alţĭ lucrătorĭ maĭ bine hrăniţĭ. Se impune dar imbunătăţirea hraneĭ ţăranuluĭ, maĭ ales în timpul postuluĭ, pentru a'l face maĭ destoinic la muncă, maĭ resistent contra factorilor patogenĭ, şi pentru îndeplinirea acestuĭ scop este şi cartoful bine venit.

Dr. I. Felix.

La 1 Octombre 1902, Revista intră în al VI-lea an al existenţeĭ sale. Pentru că nu dorim sub nicĭ un cuvînt, să trimetem revista acelor ce nu voiesc a fi abonaţĭ, din bună voia lor, şi ca să nu fim învinovăţiţĭ că nu am avisat la timp pe abonaţiĭ cărora le expiră abonamentele, rugăm ca toţĭ aceĭ ce nu ar maĭ dorì să fie abonaţĭ să ne înşciinţeze din timp, printr'o simplă carte poştală, pentru ca nicĭ noĭ să nu fim nevoiţĭ a face cheltuelĭ zadarnice cu poşta etc. Socotim că suntem în dreptul nostru a cere ca să nu fim expuşĭ la cheltuelĭ şi o facem din vreme. Toţĭ aceĭ ce nu ne vor avisà iĭ vom considerà abonaţĭ şi pe anul al VI-lea şi le vom trimite chitanţele de plată.

BALUL LA SATE

Țăranul este *talpa țăriĭ*, s'a ḑis de mult. Cuvintele *talpa țăriĭ* însemnéză temelia țăriĭ, însemnéză, adecă cea maĭ mare parte a națiuniĭ, grosul națiuniĭ și în sfârșit chiar tótă națiunea, tótă țara. Țăranul este corpul, iar pătura cultă represintă capul, mintea. Dar *minte sănătósă* este numaĭ într'un *cap sănătos*, prin urmare chiar calitatea păturiĭ culte depinde de sănătatea acelei păturĭ care se numesce talpa țăriĭ, depinde de sănătatea și vigórea păturiĭ țărănescĭ.

Acest lucru e pricina că statul prin tóte organele sale se intereséză de aprópe de buna stare, și de sănătatea populațiuniĭ sătescĭ, și ia diferite mĕsurĭ, atât cu privire la higienă cât și la cultivarea mințiĭ și a inimiĭ.

In acest scop se încurajază scrierile anti alcoolice; în acest scop se combate alcoolismul; în acest scop prin inițiativa Ministeruluĭ Cultelor s'aŭ format prin învĕțătoriĭ sătescĭ «Cercurile culturale» cu scopul de a luminà pe țăran pentru îngrijirea sănătățiĭ, luminarea mințiĭ și înobilarea inimiĭ.

Sunt însă împrejurărĭ când chiar doctoria cea maĭ bună póte să ajungă a fi stricătóre, dacă nu se dă în mĕsura cuvenită saŭ dacă nu se dă la timpul când trebuie să se dea.

Țăraniĭ în starea lor de până acuma sufer multe lipsurĭ: sufer lipsă de hrană, fie pentru că n'o aŭ, fie pentru că nu sciŭ s'o întrebuințeze orĭ s'o gătéscă; sufer de prea multă obosélă, din causa munciĭ grele și lipsa de hrană și îmbrăcăminte orĭ adăpost; dar față de aceste neajunsurĭ este un lucru care îĭ susține: *repaosul.*

Orĭ cât ar muncì țăranul de greŭ, orĭ cât de prost s'ar hrănì, când vine séra, însă el se culcă și se folosesce de bine-facerile somnuluĭ reparator. Și atât de folositor este somnul la începutul nopțiĭ, încât cu dreptul se póte ḑice că sănătatea și viéța țăranuluĭ e datorită acestuĭ somn regulat și priincĭos.

Poţĭ să-l scolĭ diminéţa pe ţăran, dar lasă-l să se culce de vreme; şi de alt-fel, chiar el singur se scólă de diminéţă, pentru-că somnul de cu séră e reparator şi îndestul de reparator, aşà că dis de diminéţă corpul omuluĭ care s'a culcat de vreme e dejà reparat şi încărcat cu noĭ puterĭ, gata de a se aplicà la muncă.

Muncă şi odihnă, acestea sunt cele două alternative prin care îşĭ face cursul viéţa ţăranuluĭ: în acéstă privinţă ţăranul merge pe urma poruncii luĭ Dumnedeŭ: diua muncesce şi nóptea te odihnesce.

Şi petrecerile care le aŭ ţăranii în general sunt tot petrecerĭ pentru timpul dileĭ. Jocul saŭ hora de flăcăĭ şi fete în timpul dileĭ se face. Hora saŭ jocul se începe de diminéţă de la prânzul cel mic, de la eşirea din biserică, Duminecă orĭ sĕrbătórea, şi se isprăvesce cu apusul sórelui, cu întórcerea vitelor de la păşune, şi cu aprinderea lumînărilor. Când a înserat hora s'a isprăvit.

Repet însă că adese orĭ şi un lucru bun póte să ajungă stricător dacă nu e la vremea luĭ.

In multe locurĭ pe la sate, cercurile culturale şcolare daŭ serbărĭ, daŭ representaţiunĭ teatrale, cântărĭ de corurĭ, conferinţĭ folositóre şi pentru maĭ multă atragere şi balurĭ.

Şi tóte aceste lucrurĭ sunt bune, dar tóte pot să aĭbă şi urmărĭ stricătóre. Bune şi folositóre vor fi dacă se vor da în timpul dileĭ, după cum a lăsat Dumnedeŭ, şi rele şi stricătóre vor fi dacă se vor da nóptea.

Şi dacă se vor da nóptea vor fi rele şi stricătóre, pentru că vor ajunge să obicĭnuiască populaţiunea rurală a-şĭ pierde nopţile, adică a se lipsì de singura bine-facere cu ajutorul căreia a trăit până acum.

Decĭ:

Să se dea ţăranilor petrecerĭ, să li se facă conferinţe, să li se dea balurĭ, dar diua şi numaĭ diua.

Dacă veţĭ luà ţăranuluĭ nóptea, îl veţĭ ucide.

Th. D. Speranția.

Legenda flórei sórelui.

Ştefan-Vodă aveà o fată mută, dar, frumósă, de nu i-aĭ fi găsit pereche în cuprinsul pămîntuluĭ. Domnuluĭ nu-ĭ mergeà mâncarea la inimă şi odihna în óse, de amărît ce erà. A întrebat el de lume, s'a sfătuit cu vraciĭ şi cu toţĭ cărturariĭ timpuluĭ dar n'a dat de lécul muţenieĭ.

La urmă, aşà într'un amurgit de vară, iată vine la Domn o babă,— da bătrână de-şĭ gâdila pieptul cu nasul de încovoiată — şi-l povĕţuesce să cheme pe Sóre la masă şi să-l cinstéscă după tóte rînduelile cuvenite feţelor strălucite. După ospăţ, când toţĭ or fi în tóne bune, să trimită fata şi să cerşéscă o sărutare de la craiul ḑileĭ, că numaĭ aşà odrasla luĭ dragă are să prindă la graiŭ.

Voevodul îmbucurat pune la cale mare pregătire.

Pe capul stăpânitoruluĭ erà însă un blestem. Cum se făcù, că Piază rea aude de gândurile Domnuluĭ şi ca să-ĭ încurce deslegarea, alérgă fuga în rĕcorile întunecóse dinspre lună-rĕsare şi găsesce pe stăpâna nopţiĭ bocindu-se de necredinţa Sóreluĭ. Ea se văetà că n'are parte de bărbat, că nu pricepe de ce fuge de dînsa şi o lasă să alerge ca o desmetică în urmă. Zicea tânguios: «Maĭ bine mĕ făcea maică-mea muritóre, că tot aşĭ fi avut parte de soţ, dar nu zînă, cu pletele învălvăiate de lumină şi cu sufletul întunecat şi umed ca o peşteră neumblată».

Sórta rea prinde la nădejde şi cu întorsăturĭ meşteşugite de vorbă, îngână către lună: «Până acum tot se chémă că aĭ avut bărbat, dar de aci încolo te lasă de tot, că el se însóră cu fata luĭ Ştefan, stăpânul pămîntuluĭ. Iacă chiar deséră li-ĭ nunta».

Dómna nopţiĭ, numaĭ decât să turbeze. Işĭ aprinde argintul din faţă şi fulgerând de rĕsvrătire, se jură pe strălucirea eĭ, că are să nimicéscă vlăstarul îndrăzneţuluĭ voevod.

In nóptea ospăţuluĭ, luna s'a dosit după sprîncéna codrilor veciniĭ, pândind să-şĭ zăréscă duşmanca, pentru ca s'o sdrobéscă.

Sórele, un fĕt-frumos cu plete de lumină, chefuia cu Vodă şi cu tótă Curtea.

Când, pe la sfîrşit, intră în sală fata Domnuluĭ, împodobită ca o primăvară caldă. Dă ea în ghenuchĭ la picióre le Sóreluĭ şi-ĭ cere o gură de mântuire. Luna furiósă, se ridică turbată peste straja codrilor negri, şi aruncându-se într'un brâŭ tremurat de lumină şi pătrunḑĕnd pe feréstra palatuluĭ, a căḑut peste faţa rugătóre a feteĭ ca o plóie de blestem şi i-a topit chipul în flóre galbenă.

Cu toţiĭ s'aŭ îngrozit de turbarea nedréptă a Luneĭ. Bătrânul voevod, cu faţa îndurerată de obidă, prinde a spune stăpâneĭ rătăcite a întunericuluĭ tot jarul înlăcrămatuluĭ sĕŭ suflet. Luna neîncreḑĕtóre sta rece şi fulgerătóre. Meseniĭ bociaŭ şi eĭ povestea tristă a odrasleĭ fără noroc.

Sórele întărîtat îşĭ prinde nevasta de belşugul înstufat al razelor şi-ĭ face vînt pe teréstră, de-o înămolesce departe în valurile norilor. După acésta iea pe palmă copila înflorită a temutuluĭ stăpân pămîntén şi i o sădesce în grădină, printre celelalte podóbe, ca s'o aibă în de aprópe spre mângâiere.

De atuncĭ flórea sóreluĭ cu faţa eĭ galbenă şi înfiorată de durere, îşĭ întórce vecĭnic chipul întristat în spre strălucirea craiuluĭ ḑileĭ, cerşitorindu-şĭ sărutarea mântuitóre...

Trib.

O SERBARE

In ḑiua de 23 Iunie ora 8 a. m, a avut loc serbarea distribuireĭ premiilor, elevilor normaliştĭ a Societăţiĭ pentru Invĕţătura Poporuluĭ Român, care s'a făcut în localul şcólelor Societăţiĭ din str. Sf. Ecaterina.

Cu acest prilej, d-l P. Gârbovicénu, directorul şcólelor, a rostit următórea cuvîntare:

Domnule Preşedinte,

Onorată adunare.

«Unul din factoriĭ ceĭ maĭ însemnaţĭ pentru înălţarea poporuluĭ nostru rural e învĕţătorul. Poporul nostru de la ţară e până acum încă în aşà stare, în cât învĕţătorul trebue să fie nu numaĭ educatorul tinerilor odrasle, ci trebue să fie şi pilduitorul spre cele bune şi al celor formaţĭ şi al celor în vîrstă! Cine n'a auḑit şi n'a vĕḑut ce i se cere în direcţiunea acésta de către autoritatea nóstră şcolară superióră?.... Invĕţătorul să fie *bun gospodar* şi să cultive sistematic şi priceput *grădina şcolară* şi a *luĭ proprie*; să întemeeze *societăţiĭ economice,* îndrumând pe sătenĭ spre economie; să întemeeze cu şcolariĭ şi cu ceĭ în vîrstă *corurĭ religióse*; să întemeeze *Cantinĭ* pentru şcolariĭ săracĭ; să caute tóte mijlócele spre a forma consciinţa naţională a săténuluĭ şi a-l întărì în lupta pentru viéţă. Prin urmare învĕţătorul trebuie să fie de pildă în tóte. El e unul din aceia de care atârnă binele şi fericirea poporuluĭ nostru rural! Dacă acestea se cer, şi cu drept cuvînt, din partea învĕţătoruluĭ, atuncĭ tótă atenţiunea nóstră trebue îndreptată asupra şcóleĭ, unde se formézä pentru aşà înaltă chemare. Cum va fi acéstă şcólă, aşà vom aveà pe învĕţător. După umila mea părerere, acéstă şcólă e una din cele maĭ importante în ţară, şi către ea trebue îndreptată privirea tutulor bunilor Românĭ, a tutulor iubitorilor şi bine-făcĕtorilor poporuluĭ rural. Societatea pentru învĕţătura poporuluĭ român a înţeles destul de lămurit, care e chemarea învĕţătoruluĭ în mijlocul poporuluĭ rural şi cât bine póte să-ĭ facă, când e cu îngrijire format. De acì marea luptă ce a dus acéstă societate între 1866 şi 1870 pentru înfiinţarea de şcolĭ normale în ţară; de acì întemeerea acesteĭ şcolĭ în anul 1870!

Domnule Preşedinte,

Onorată adunare.

Şcólele societăţiĭ pentru învĕţătura poporuluĭ român aŭ fost sprijinite de toţĭ bărbaţiĭ noştriĭ politicĭ fără deosebire de ve-

derĭ, de toţĭ buniĭ Românĭ. Numaĭ graţie unuĭ așà puternic sprijin din tóte părţile, a putut acéstă societate să facă pentru școlele eĭ, aceea ce e la vederea d-vóstră a tutulor.

Nicĭ anul acesta n'am fost lipsiţĭ de atenţiune și de sprijin! Amintesc că un membru al societăţiĭ 'i-a dăruit ca fond, în mod anonim, un scris fonciar de 1.000 leĭ, ca ast-fel pentru vecĭnicie să pótă contribuì cu 50 leĭ anual pentru școlele eĭ.

Societatea centrală agricolă a prevĕdut și anul acesta în budgetul sĕŭ suma de 2.000 leĭ ca ajutor. Vom fi vecĭnic recunoscĕtorĭ acesteĭ societăţĭ cumpusă din mariĭ proprietarĭ agricultorĭ aĭ ţăriĭ nóstre. Va fi pentru mine o datorie sfîntă de a face pe școlarĭ, fiĭ de plugarĭ, atenţĭ asupra acesteĭ frumóse fapte a marilor proprietarĭ. *Clubul Tinerimea Română* ne-a dat 1.000 leĭ, *Banca Poporuluĭ* 500, iar *ministerul domeniilor* nea prevĕdut o subvenţiune de 1.000 leĭ. Le mulţămim cu recunoștinţă tutulor și asigurăm, că bine va fi întrebuinţat ajutorul lor.

Amintesc încă, că anul acesta, școlele societăţiĭ aŭ avut fericirea și înalta cinste de a fi visitate de Bunul nostru Suveran. De treĭ orĭ a visitat până acum Maj. Sa Regele Carol școlele societăţiĭ: în 1876, 1881 și în anul acesta. În 1876 la plecare Maj. Sa a asigurat pe președintele societăţiĭ de pe vremurĭ, pe reposatul *C. Bosianu*, că va dà pentru tot-deauna protecţiunea Sa școlelor societăţiĭ. Și în adevĕr, onorată adunare, că Majestatea Sa a dat acéstă protecţiune cu cea maĭ mare prisosinţă. N'a fost ocasiune, ca Majestatea Sa să nu se intereseze de acéstă societate, întemeiată în anul veniriĭ Maj. Sale în ţară, cum și de școlele eĭ. N'avem altă putinţă de a rĕsplătì acéstă Inaltă atenţiune și protecţiune de cât asigurând pe Majestatea Sa de cea maĭ adîncă veneraţiune și de cea maĭ desăvîrșită dragoste și devotament pentru Tron și Dinastie!.

Domnule Preşedinte,
Onorată adunare.

Localul acesta frumos în care se află instalată școla normală nu e încă terminat. Maĭ avem a treia parte de făcut și trebue făcută cu orĭ-ce chip, fiind absolută nevoie. Nu maĭ e cu putinţă, ca o parte din normaliștĭ să-şĭ maĭ aibă dormitorul în vechiul local, nicĭ ca școla primară să maĭ fie instalată în vechiul grajdiŭ al mânăstiriĭ Sf. Ecaterina. Societatea nóstră, puternic încredĕtóre în atenţiunea și sprijinul din tóte părţile, a luat hotărîrea să facă *o lotărie* pentru terminarea acestuĭ local. Lucrările sunt gata și în puţine dile biletele se vor pune în vîndare. Am ferma convingere, că nu se va găsì un bun român, nu se va găsì un iubitor de școlă și al plugaruluĭ român, care să nu ne ajute, care să nu fie alăturĭ de noĭ! Am început acéstă lucrare cu cea maĭ ideală credinţă, și nădăjduim că vom rĕușì!

Domnule Preşedinte,
Onorată adunare.

Societatea nóstră a fost anul acesta dureros încercată prin mórtea luĭ *B. Brătianu* și a luĭ *Al. Lupaşcu.*

B. Brătianu era vice-președinte al societăţiĭ, și un bărbat devotat cu tot sufletul bineluĭ școlelor acesteĭ societăţĭ. Era fără odihnă, când era vorba să capete vre-un ajutor societăţiĭ, să-ĭ

aducă prietenĭ. De anĭ de ḑile luase frumosul obiceiŭ, de a da celor dintâĭ elevĭ absolvențĭ câte un césornic, ca o dulce amintire de la șcóla nóstră, și ca un îndemn la muncă și bună purtare și în viața socială.

Al. Lupașcu a fost unul din întemeietoriĭ societățiĭ, și unul din făuritoriĭ primelor statute, după care s'a condus acéstă societate. De la 1866 și până în ḑiua morțiĭ, el a fost neîncetat alăturea de orĭ-ce năzuință a societățiĭ, a luat parte la tóte acțiunile marĭ ale eĭ. Cu lacrămĭ în ochĭ de bucurie ne vorbia dînsul despre societate și șcólele eĭ, când venea în timpul din urmă în acest local.

Să le fie vecĭnică amintirea.

Domnule Președinte,

Onorată adunare.

Situațiunea școlară pe anul 1901—1902 e următórea. In șcóla normală aŭ fost înscrișĭ la începutul anuluĭ școlar 151 elevĭ. Dintre aceștia *Brebénu Ión* din cl. I și *Nicolescu C. Ión* din cl. IV s'aŭ retras din causă de bólă. Așa dar aŭ urmat cursurile regulat 149 elevĭ, care repartisațĭ pe clase sunt: în clasa I 35 elevĭ, în clasa II 30, în clasa III 31, în clasa IV 43 și în clasa V 10 elevĭ. Avêndu-se în vedere disposițiunile regulamentuluĭ școlar, Consiliul profesoral al șcóleĭ normale, întrunindu-se în ḑiua de 19 Iunie c., a hotărît să se promoveze din cl. I în a II-a 34 elevĭ, din clasa II în a III-a 28 elevĭ, din clasa III-a în a IV-a 37. Clasa V-a aŭ absolvit-o 6 elevĭ. Potrivit circulăreĭ Onor. Minister de Culte și Instrucțiune Publică cu No. 39.027, din 5 Septembre 1901, examenul de corigență fiind desființat, iar repetirea uneĭ clase fiind permisă numaĭ pentru un an și anume elevilor de la clasa II în sus, carĭ n'aŭ întrunit media generală de promovare la două obiecte de studiŭ, consiliul profesoral a declarat eliminațĭ definitiv pe aceĭ elevĭ, carĭ n'aŭ întrunit condițiunile de a fi repetențĭ. Între ceĭ eleminațĭ e unul pentru conduită.

Numĕrul elevilor, care n'aŭ întrunit condițiunile de promovare e de 20. Dintre aceștia ceĭ eliminațĭ sunt 4: unul în clasa I și treĭ în clasa III. Prin urmare repetențĭ sunt: 2 elevĭ în clasa II, 4 în clasa III, 6 în clasa IV, iar 4 elevĭ din clasa V aŭ fost amânațĭ să depună esamenul de absolvire în Maiŭ 1903.

In șcóla primară de aplicație aŭ fost înscrișĭ la începutul anuluĭ școlar 111 elevĭ și anume: în clasa I 33 elevĭ, în clasa II 24, în cl. III 28 și în a IV 26. Din aceștia, s'aŭ retras în cursul anuluĭ din diferite motive 3 elevĭ din clasa I, 1 din clasa II-a, 6 din clasa III și 2 din clasa IV. Aŭ urmat deci cursurile regulat și s'aŭ presentat la esamen 99 elevĭ, și anume 30 în clasa I, 23 în clasa II, 22 în clasa III și 24 în clasa IV. Potrivit disposițiunilor regulamentuluĭ școlar în vigóre, domniĭ învĕțătorĭ sub a mea președenție aŭ decis să se promoveze din clasa I în clasa II 23 elevĭ, din clasa II în clasa III 20, din clasa III în clasa IV 18, iar din clasa IV se vor liberà certificate de absolvire la 21 elevĭ. Rĕmân prin urmare repetențĭ 7 elevĭ în clasa I, 3 în clasa II, 4 în clasa III și 3 în clasa IV.

Grădina de copiĭ a fost frequentată în termen mediŭ de 17 copilașĭ, iar înaintea domniilor Vóstre se presintă 20.

Din aceste date se póte vedea, d-le președinte și onorată adu-

nare, cu cea mai mare ușurință starea morală și intelectuală a școlelor societății. Ea nu e de alt-fel de cât aceea ce trebue să fie într'o școlă întreţinută de ómenĭ de bine, de bunĭ românĭ și creștinĭ! Să bucure acésta pe toțĭ și să le ispire încredere în munca nóstră, în lupta nóstră pentru desvoltarea şi întărirea uneĭ opere de o așà însemnătate și cu un caracter atât de românesc! Mulțumesc din suflet înaintea d-vóstră, atât d-lor profesorĭ pentru zelul lor neobosit și pentru dragostea ce arată în îndeplinirea înalteĭ lor chemărĭ, ca ast-fel să ne putem bucurà de róde așa de frumóse, cât și d-lor membri aĭ Consiliuluĭ de administraţie, carĭ nu cruță nicĭ o jerfă pentru ca școlele Societății să fie de model în cea ce privesce organisarea și instalarea! Cu așa puterĭ unite, și cu așà tendințe, putem nădăjduì, că aceste școle vor merge tot înaite prosperând și înflorind!

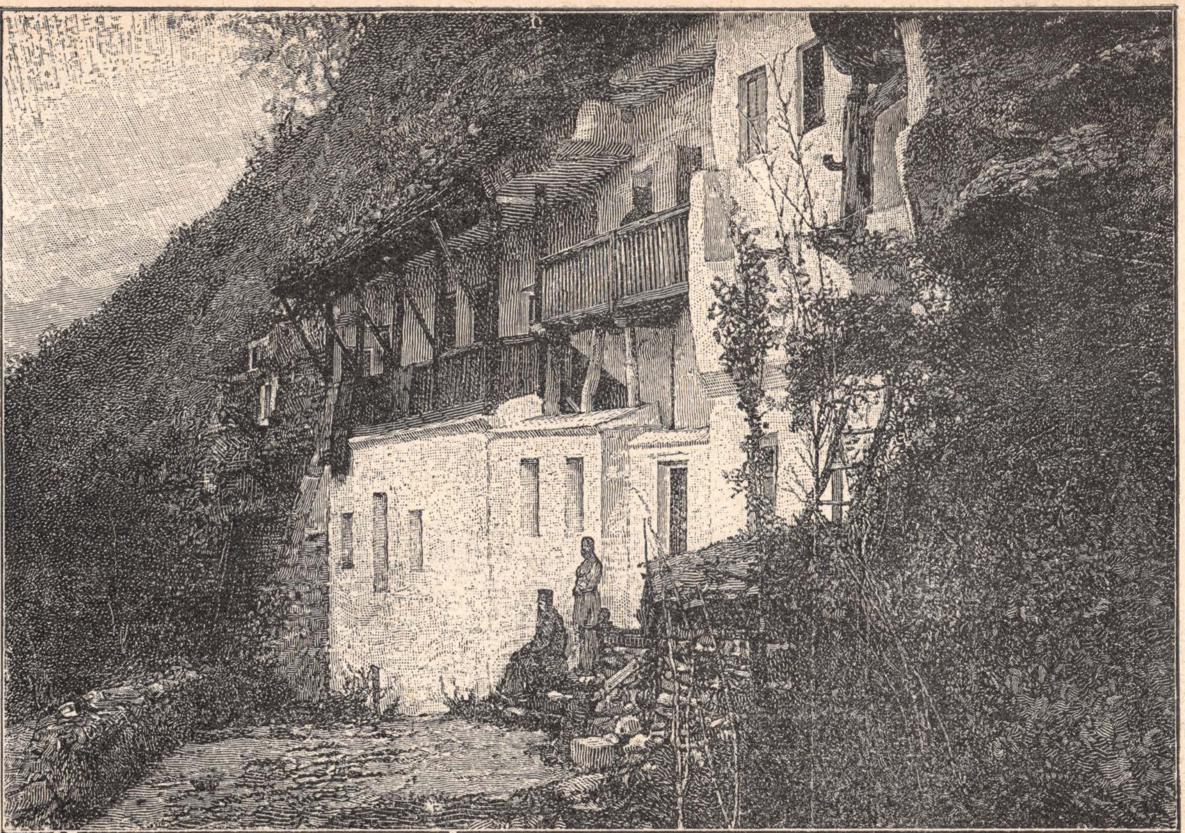
Domnule Preşedinte,
Onorată adunare.

Maĭ am acum o singură datorie, și anume, să fac în acest moment și din acest loc un călduros apel acelor tinerĭ, carĭ vor merge ca învĕțătorĭ în mijlocul poporuluĭ nostru rural și să-ĭ rog din tot sufletul meŭ, să fie la înălțimea chemăriĭ lor. Li s'a spus neîncetat timp de 5 anĭ, și le maĭ spun și acum pentru ultima óră, că numaĭ prin muncă continuă și prin bună purtare pot să fie aceea ce așteptăm noĭ de la eĭ. Poporul nostru rural e bântuit de multe rele și ele nu se pot înlătura în cea maĭ mare parte de cât cu ajutorul lor. Dacă cuvintele calde și părintescĭ ale profesorilor vor fi pătruns sufletul lor; dacă vor avé inimă pentru popor și ţară, atuncĭ putem nădăjduì, că o nouă viață vom avé în satele nóstre: o viață trainică și înălțătóre! Fițĭ iubițiĭ meĭ, apostolĭ, pentru binele și fericirea poporuluì, căcĭ numaĭ așa vețĭ merita frumosul nume ce purtațĭ, de *învĕțătorĭ* și *educatorĭ*! Dacă vețĭ lucrà așà, atuncĭ Societatea nóstră 'și-a ajuns scopul, atuncĭ ea póte căpĕtà maĭ multă tărie în munca pentru școlele ce întreține! Nu pierdețĭ un singur moment din vedere, că numaĭ prin o aşa lucrare vețĭ rĕsplătì jertfele ce Societatea acésta a făcut pentru voĭ și vețĭ face ca tótă lumea românéscă să se uite cu drag la ea și la voĭ. Rog pe bunul Dumnedeŭ să vĕ lumineze și să vĕ îndrepte pașiĭ voștri numaĭ spre ce e bun și frumos!

Terminênd acéstă cuvîntare, urez să trăiască *Dinastia Română*, puternica protectóre a școlelor Societățiĭ; să trăiască membriĭ și bine-făcĕtoriĭ societățiĭ și aĭ școlelor eĭ; vecĭnică să fie amintirea tutulor bunilor românĭ, carĭ aŭ venit întru ajutor într'un fel saŭ în altul pentru binele școlelor Societățiĭ.»

Aceste inimóse cuvîntărĭ a rĕspuns d-l G. Missail, vice-președintele comitetuluĭ Societățiĭ, print'o cuvîntare caldă, patriotică și fórte mişcătóre, așà cum veneratul vechiŭ parlamentar scie să fure inimile și să înalțe sufletele.

Pentru a satisface cererilor abonaţilor noştri, dăm la un loc, numerile revisteĭ de la 8 și 15 Iulie, (purtând No. 40 și 41), iar la 28 Iulie vor apare tot unite, numerile pentru 22 și 28 Iulie (purtând No. 42—43).

Monastirea Gradiştea din jud. Orheiŭ, cu chiliile săpate în stâncă, restaurată la 1756
de către Radu Racoviţă. Vel Logofĕt.

TEATRU SATESC

PĂCALĂ ARGAT

(comedie în 2 tablourĭ)

de N. RĂDULESCU-NIGER

PERSÓNELE:

Unchiaşul sfătos.
Dascălul Pricolicĭ.
Kiva.
Mirea.
Sanda.
Păcală.
Tândală.

TABLOUL I.

In fundul sceneĭ Primăria, cu prispă largă, cu gard de ostreţe, cu pórtă mare şi mică.

In drépta, între culisa I-iŭ şi II-a, clopotniţa bisericiĭ şi în faţa eĭ o cruce mare de lemn, o buturugă destul de mare, dinaintea cruceĭ.

In stînga loc deşert, cu copacĭ.

SCENA I.

Păcală, Tândală.

Păcală dórme de-a'n-piciórele, rezemat de un copac.
Tândală, jos, lângă buturugă.

PĂCALĂ (se deştéptă, ca speriat de ce-và). Eaca socotélă. Am adormit, poponeţ... par'că n'ar fi fost maĭ potrivit să dorm jos... ca Tândală, bunióră... Da aşa's eŭ... om harnic... Nu-mĭ vine să şed... nicĭ când dorm... dar când umblu? (Tândală sforăe) Sirécul!.. dórme dus... Sciŭ că nu se póte văita că nu dórme. Eŭ aş muncì ḑi şi nópte... El dórme nópte, ḑi... Ăsta, dacă s'ar îneca în Dunăre... s'ar face somn... Ia să-ĭ gătesc una de-a luĭ Păcală... să aibă şi el o mulţămire când o deschide ochiĭ... (scóte nisce bucăţĭ de sfóră, iĭ légă mânile, apoĭ piciórele, pe urmă iĭ petrece o sfóră pe după subţiorĭ şi capetele le légă de buturugă). Ia să vedeţĭ: o să viseze că 'l-a legat nuş-cine în temniţă... (trece între copacĭ, scóte un biciŭ cu códa scurtă şi începe a plesni şi a chiuì). Mĕ... care-ĭ acolo... In lăturĭ... că trece boerul cu butca!..

TÂNDALĂ (deschide ochiĭ). Aud? (cască).

PĂCALĂ (plesnind iar) Inlăturĭ... că te calc, mĕ...

TÂNDALĂ (lenos) Aud?.. Ia trecĭ şi maĭ pe devale... (cască) Oare de mult oiŭ fi dormind? (vrea să ridice o mână). Eaca... mi-a amorţit mâna... (vrea s'o ridice pe cea-laltă). Şi asta... Bre! dar greŭ am dormit... (vrea să se scóle). Ce naiba... (cască). Nu cum-va mi-a prins spinarea rădăcină? (suceşce capul) Par'că mi-ar fi crescut ce-và după céfă... (cască). Dacă-ĭ aşà... ia să maĭ dorm... că par'că nu mi-am făcut somnul întreg...

PĂCALĂ (fĕcându-se că intră). Aicĭ eştĭ, mĕ Tândală?
TÂNDALĂ (căscând). Aicĭ...
PĂCALĂ. Te-aĭ treḑit?
TÂNDALĂ. Eaca nuş-cine erà să dea peste mine cu trăsura....
PĂCALĂ. Şi dór cât adormiseşĭ, aşa-ĭ?
TÂNDALĂ. Pesemne... (căscând) că uite... mi-ĭ som... (cuĭbărindu-se) Dómne, tare mi-ĭ a dormi...
PĂCALĂ. Dormĭ, Tândală, maĭ dormĭ că sórele-ĭ la nămeḑĭ abia
TÂNDALĂ (căscând). La nămeḑĭ?.. mĕ, neastîmpărat sóre!.. Degrabă maĭ veni la nămeḑĭ... (căscând) Dacă n'are altă trébă.
PĂCALĂ. Da fóme nu ţi-ĭ?
TÂNDALĂ. (căscând). Par'că...
PĂCALĂ. Am în desagĭ, mĕ Tândală, mălaiŭ cald, brânză de burduf şi-o prepeliţă dată'n spuză... ştiĭ, să te lingĭ pe buze...
TÂNDALĂ. Dacă mi-ĭ da şi mie... oiŭ mânca...
PĂCALĂ. Dacă t'eĭ scula, ţi-oiŭ da.
TÂNDALĂ. Scólă-mĕ tu... că nu-ş ce am... Par'că mi-a crescut trupul din pămînt, din iarbă verde...
(dă să se ridice şi nu póte).
PĂCALĂ. Te-or fi legat Ielele, mĕ Tândală... unde te ştiŭ elc maĭ harnic din sat...
TÂNDALĂ (căscând). M'or fi... Dómne... ce-aş maĭ dormi...
PĂCALĂ. Dormĭ... că eŭ oiŭ mânca...
(s'aşéḑă jos şi se face a mânca).
TÂNDALĂ. (după o clipă). Bună ĭ prepelìţa, mĕ?
PĂCALĂ (ca şi cum ar fi cu gura plină) I hî...
TÂNDALĂ. Mi-ĭ apa la gură... mĕ Păcală...
PĂCALĂ. Ia tacĭ... şi dormĭ...
TÂNDALĂ. Veḑì că mi-ĭ fóme, mĕ...
PĂCALĂ. Iaca dormĭ, că-ţĭ trece...
TÂNDALĂ. Că bine ḑicĭ... (s'aşéḑă maĭ bine). Să'mĭ laşĭ şi mie.
TÂNDALĂ. I-hî... urletul moriĭ şi bătaea vîntuluĭ...
TÂNDALĂ. (aprópe adormit) Bine, bine... (adórme).
PĂCALĂ. (uitându-se la el). La furat somnul... (după o clipă). Tare aş mânca... Eaca maĭ nainte vreme, lumea erà maĭ cu milă pentru calicĭ... Tacĭ că nu'ş-cine se ivesce... (închide ochiĭ, parc'ar fi orb şi întinde mâna).

SCENA II.

Păcală, Tândală, Unchiaşul Sfătos.

SFĂTOS. (oprindu-se la portiţa Primărieĭ). Mĕ! e care-va acolo? (după o clipă) Nimenĭ...
PĂCALĂ. Fă-ţĭ milă şi pomană de-un biet orb... fără lumină.
SFĂTOS. Orb? Săracul!.. Eaca... ce s'a găsì... (scotocesce în chimir şi s'apropie; când să ĭ dea, să opresce). Ptiu! blestematule! Tu eştĭ, mĕ Păcală?
PĂCALĂ. Eŭ... Am orbit, Moş Sfătos...
SFĂTOS. Da de unde cunoscĭ că-s eŭ, dacă aĭ orbul găinilor?
PĂCALĂ. După glas... şi după umblet... că grăescĭ ca bu-

nătatea și te-apropiĭ ca norocul... Fă-ţĭ milă şi pomană şi dă-mĭ un ban...

SFĂTOS. Bun de gură, da foc de leneş, te ştiam... Acuma te'ndemnĭ şi la şireclic? Ia veḑĭ să nu-ţĭ găsescĭ omul... şi să mănâncĭ vre-o sfîntă de bătae...

PĂCALĂ. Bună-ĭ şi bătaea la vremea eĭ, numaĭ nu ţine de fóme...

SFĂTOS. Apoĭ te urnesce la muncă şi dacă muncescĭ aĭ ce mânca... (aude pe Tândală sforăind tare şi se întórce spre el) Eaca şi cel-lalt... Unde-ĭ Păcală să facă pózne, se póte să nu fie şi Tândală mort de somn? (se duce şi-l hîţînă). Scól dihanie... că şi nóptea e un véc...

TÂNDALĂ (trezindu-se) Ce? se cutremură pămîntul? (vrea să ridice mâna). Da ce naiba de nu pot ridica aḑĭ nicĭ mână, nicĭ picior? (cască).

SFĂTOS. Nu veḑĭ, că eştĭ legat, lenea pămîntuluĭ!

TÂNDALĂ. M'aŭ legat Ielele, ci-că...

SFĂTOS. Trebue să fie o ispravă de-a luĭ Păcală, că numaĭ de astea e bun... (luĭ Păcală) Eaca veḑĭ la ce-ţĭ puĭ tu puterea braţelor? La jócă maĭ rěŭ de cât copiiĭ, şi eştĭ om în tot locul.

PĂCALĂ. In tot locul omu-ĭ om...

SFĂTOS. La ce ţi-e de folos, mě Păcală, că aĭ douě dramurĭ de isteţime, dacă n'o puĭ la muncă? In loc să te apucĭ de vre-un meşteşug, orĭ măcar să muncescĭ la câmp cu braţele, facĭ degeaba umbră pămîntuluĭ... Bagă-te argat, mě, că tot e maĭ cinstit de cât să şeḑĭ şi să ceĭ de pomană... Cum a trăsnit de v'a adunat, pe tine şi pe ăst-lalt? Tândală apoĭ maĭ e şi prost de dă în gropĭ... (îĭ tae sforile). Haĭ te scólă... c'o să te facĭ una cu pămîntul...

TÂNDALĂ (intinḑêndu-se cască). La ce vreme-a fi óre?

SFĂTOS. Apoĭ, s'aŭ întors vacile cu coḑile la spinare... (Păcală se ridică).

TÂNDALĂ. Care va să ḑică... maĭ e până de-séră? (se întórce pe cea parte).

SFĂTOS. Iar te puĭ pe somn?

TÂNDALĂ. Nu ţi-ĭ lene a şi vorbì!..

SFĂTOS. Cu dihania asta n'o scoţĭ la capăt... (se întórce spre Păcală). Ascultă mě Păcală... Mi-e milă de tine, că la urma urmeĭ eştĭ om... Vreĭ să argăţescĭ la mine în ogradă? Iar dacă mě-ĭ asculta, maĭ vrednic n'a fi altul... Apoĭ, pentru vrednicia ta, oiŭ da o cójă de mămăligă şi pěcătosuluĭ ăstuia...

PĂCALĂ (după o clipă de codire). Da nu mě-ĭ pune la cine scie ce greutăţĭ?

SFĂTOS. Dacă nicĭ pe saltea nu te-oiŭ ţine! O să te învěţ să grădinărescĭ, că maĭ rar grădină cu de tóte...

PĂCALĂ. Aĭ copacĭ marĭ, cu umbră...

SFĂTOS. Da cum nu...

PĂCALĂ. Sciĭ, pentru câte un puiŭ de somn, pe vremea arşiţeĭ...

SFĂTOS. Dacă aşà ţi-ĭ vorba, plecăciune!
PĂCALĂ. Ba nu, moş-Sfătos... Ia-mĕ că mĕ bag la dumnéta.
SFĂTOS. Acum... o cercare, n'a fi cine scie-ce...
PĂCALĂ. Aşà ḑic şi eŭ...
SFĂTOS. Te prinḑĭ care va să ḑică...
PĂCALĂ. Pe un an... Da să-mĭ daĭ un cojocel, o căciulă şi o pereche de iţarĭ...
SFĂTOS. Pân'la iarnă maĭ va...
PĂCALĂ. Eaca mĕ prind pe un an...
SFĂTOS. Pe un an... Şi fiind că eştĭ argat la mine, i-a începeţĭ slujba. Du-te'n primărie şi veḑĭ de este care-va acolo... că am să scot un act... Mì-a făcut nora un nepoţel...
PĂCALĂ. Să-ţĭ trăéscă... Eaca mĕ duc... (intră în primărie).
SFĂTOS. (cătând la Tândală). Cum să-l tămăduesc de lene pe netrebnicul ăsta? că mare povară şi urît nărav! Eaca am să chibzuesc...

(va urma)

CAPRA

Capra se găsesce astăḑĭ aprópe la tóte popórele, maĭ ales în regiunĭ muntóse și ne dă un câștig destul de însemnat, cu deosebire unde cultura oilor nu maĭ este rentabilă. Ea este maĭ prăsitóre, dă maĭ mult lapte, și se mulțumesce cu maĭ puțin decât óia și după împrejurărĭ se póte întreținea cu fórte puțină cheltuială, îndestuléză casa cu lapte și produce și gunoiŭ pentru o mică bucată de pămînt, pĕrul eĭ încă se folosesce la țesĕturĭ maĭ ordinare. Cu drept cuvînt se ḑice «capra este vaca săracului».

In turme marĭ nu e chip a le ținea, fiind-că nu le putem ținea laolaltă ca oile; ele ar puté aduce și marĭ pagube prin pădurĭ tinere, a căror lăstare și mugurĭ le mănâncă cu multă poftă.

Bărbatul se numesce «țap», femeea «capră», puiul «ied»· Țapul trebue să fie mare, cu gâtul scurt, capul mare, urechile să atârne în jos, barba lungă și stufósă, picióreIe puternice, pulpele voluminóse, pĕrul des însă móle la pipăit.

Un țap în etate de 2—8 anĭ este destoĭnic pentru 100 capre.

Ţ a p.

Capra de prăsilă să fie înaltă, lată în șale și la cruce, pulpe voluminóse și tótă făptura eĭ să fie maĭ delicată, ugerul să fie mare și țîțele lungĭ; pĕrul scurt, însă des și móle.

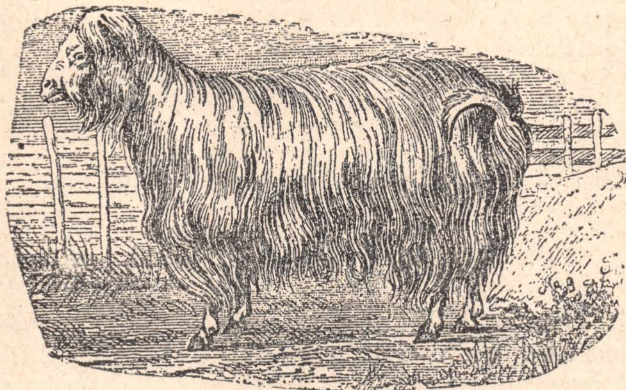
Imperecherea se face prin Septemvrie—Noemvrie; căldurile durézá la capră 24 ore și revin după 11 ḑile de la fătat. Timpul gestatiuneĭ este de 21—22 săptămânĭ și fată prin Februarie—Martie—Aprilie, unul, doĭ, câte odată 3 și 4 ieḑĭ. Pentru prăsilă vom folosì capra numaĭ până la 9—10 anĭ.

Ieḑiĭ carĭ sunt destinațĭ pentru prăsilă, iĭ lăsăm să sugă până la 6 săptămânĭ, alt-cum numaĭ 3, le dăm însă dejà după 2 săptămânĭ fên saŭ frunze maĭ fragede de mâncare. Dejà după 5 ḑile iedul urmézá în tot locul pe mama sa și devine după o jumĕtate de an bun pentru a se prăsì.

Caprele iubesc ca nutreț înainte de tóte ierburĭ subțirĭ și plante nu prea grase, crescute prin locurĭ sbicite, apoĭ

frunze, ramurĭ tinere de copacĭ. In grajd se dedaŭ a mâncà pa lângă fên și pae, napĭ, cartofĭ, tărîțe, lăturĭ și tot felul de rĕmășițe din bucătărie și grădină.

Caprele sunt fórte alegĕtóre în mâncare și dacă sunt de capul lor, pot aduce marĭ pagube prin grădinĭ și maĭ ales pomilor, rodêndu-le mugurii și cója cea tînĕră. In grajdurĭ fac mare risipă cu nutrețul, din care causă trebue să le dăm tot-deauna câte puțin nutreț, însă des

Capră.

Sarea nu trebue să le lipséscă. Să se socotéscă ca la 3 kg. de cap pe an; le-o dăm presărată pe nutrețurĭ maĭ zemóse și mărunte saŭ le punem un bulgăr de sare pe care o ling după plac.

Apa ce o dăm caprelor trebue să fie cât ce póte de curată și próspătă, iar celor în gestațiune (când sînt îngreunate) le vom dà de bĕut numaĭ o apă care nu este prea rece, altcum ar putea lĕpădà.

In privința plantelor veninóse, capra chiar de voia eĭ consumă multe din acestea, fără a-ĭ vătăma sănătatea.

Capra ne dă lapte cel puțin cât o vacă obicĭnuită. Dacă o mulgem regulat, ea înțarcă fórte târdiŭ.

Laptele caprelor este fórte bogat în grăsime (unt), caseină (caș) și zahăr când ele sunt bine hrănite și ținute în grajdurĭ curate și sănătóse, altfel el are un gust particular (deosebit), neplăcut și aspru. Din el se prepară o brânză grasă, fórte gustósă. In Italia se face din laptele fert amestecat cu smântână o brânză dulce renumită și cunoscută sub numele de «Risotta».

Carnea iedilor este asemenea celeĭ a mieilor, însă maĭ móle, maĭ fragetă; a caprelor maĭ bătrêne încă nu este rea. Pielea caprelor se folosesce pentru prepararea pieilor numite Corduan și Saftian; se maĭ folosesc argăsite în diferite modurĭ pentru mănușĭ, pantalonĭ, pergament animal, burdufe pentru brânză, vin și apă etc.

Córnele le folosesc strungariĭ pentru fabricarea diferitelor obiecte mĕrunte de corn.

Bunul econom.

O societate care dă róde.

Dăm cu plăcere loc, circulăriĭ d-luĭ I Kalinderu, adresată Agenților Sĕĭ, din ea se póte vedé rodnicia societăților sătescĭ, când ele sunt bine înjghebate, încurajate, şi conduse cu pricepere.

Domnule Agent,

Am plăcerea a vĕ comunicà, că *„Societatea culturală-economică Al. N. Lahovary“*, înfiinţată prin îndemnul nostru pe Domeniul Corónei Ruşeţu din judeţul Brăila, a cumpĕrat în primăvară o garnitură de treer modernă, spre a o închirià societarilor şi locuitorilor pentru treeratul recoltelor.

Ca acompt s'a dat 1.000 leĭ, iar restul se va achità în timp de 3 anĭ din produsele maşineĭ însĕ-şĭ.

Locuitoriĭ, veselĭ, că vor puté treerà de acum înainte la vreme, cum se cade şi fără risipă, se grăbesc a îmbrăţişà societatea cu maĭ multă căldură. Plătesc regulat cotisaţiunile şi se întrunesc în fiecare Duminecă la sediul societăţiĭ pentru a se sfătuì cu toţiĭ şi maĭ ales a ascultà conferinţele ce se ţin despre gospodărie, higienă, morală şi despre tot felul de alte subiecte folositóre.

Pasul făcut de Societatea de la Ruşeţu, fiind din cele maĭ însemnate, pentru că înlesnesce pe de o parte pe locuitorĭ, perfecţionéză agricultura lor, şi pe de alta adună la un loc pe toţĭ locuitoriĭ, strînge legăturile dintre eĭ şi le desvoltă interesul şi spiritul de a se asocià, nu pot să nu-l semnalez atenţiuneĭ d-v. şi să nu vĕ invit a lucrà şi de aci încolo cu tótă stăruinţa la desvoltarea societăţiĭ culturale-econo-

mice din ocolul d-v., pentru a puté să lărgiţĭ şi d-v. cercul eĭ de activitate.

Vĕ atrag însă tótă băgarea de sémă că societatea, pentru a puté propăşì temeinic, trebue să fie înainte de tóte bine condusă. Ceĭ din fruntea eĭ trebue să fie imparţialĭ, să pună tótă stăruinţa pentru bunul eĭ mers, şi să caute a nu da nicĭ odată prilej de neînţelegere.

Cum v'am recomandat şi cu altă ocasiune, veţĭ avé tótă grija şi în acéstă privinţă.

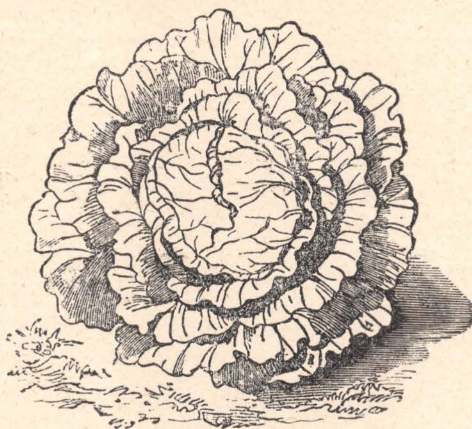
Administrator.
Ion Kalinderu.

Cultura legumelor şi a pomilor fructiferĭ (1).

VARZA. Este o plantă bis-anuală (face sĕmînţă în al doilea an) şi se cultivă pentru căpăţînele sale ce sunt întrebuinţate în economia caseĭ.

Varietăţile de varză, după timpul când se sémĕnă se împart maĭ întâiŭ în douĕ: de vară şi de tómnă. Acestea la rîndul lor se împart în alte soiurĭ carĭ se deosebesc prin mărimea căpăţîneĭ, forma şi culórea lor.

Pămînturile de natură nisipo-argilóse şi argilo-nisipóse sunt maĭ bune pentru cultura verzeĭ.

V a r z ă.

Varza de vară se sémĕnă în luna Fevruarie în rĕsadniţă, iar către sfîrşitul luĭ Martie se scot firile şi se plantéză pe rĕzóre, aşà că în Iunie, cel mult Iulie, vom căpĕtà căpăţînĭ de varză.

(1) Vedĭ No. 28—29, 30, 31, 33, 35, 36 şi 37.

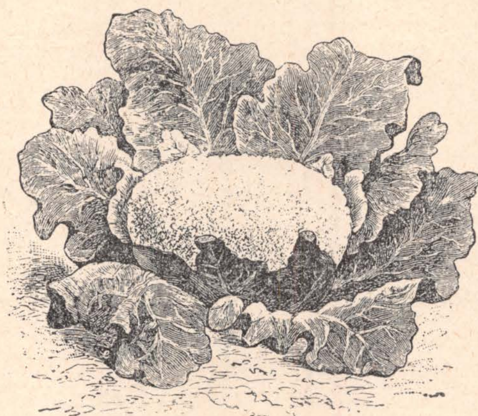
Cea de tómnă se séměnă în Aprilie, iar în Maiŭ se rěsădesc la locul hotărât. Dintre varietăţile de tómnă, varza cu căpăţîna mare şi îndesată e cea maĭ bună; prosperă într'un pămînt bine gunoit şi să aibă revenélă în de ajuns. Orĭ-care ar fi soiul de varză, ea cere ca pămîntul să fie bine lucrat şi afânat. Plantele se resădesc la depărtare de 60—80 cm., îutre ele. După ce firele aŭ crescut, se strânge puţin pămînt împrejurul rědăcinilor lor, cu scop de a face să păstreze revenéla trebuinciósă.

Lucrările de întreţinere cerute de varză în timpul cresceriĭ, sunt săpatul şi udatul la timp. Udatul cât maĭ des, face ca varza să capete căpăţînĭ maĭ frumóse şi îndesate. Foile de la rădăcinĭ carĭ îngălbenesc, trebuesc rupte şi înlăturate.

Tómna, când varza e formată, se recoltéză şi se pune spre păstrare fie la murat, fie în stare verde aşeḑată într'un şanţ. Şanţurile, carĭ trebunesc făcute într'un pămînt uscat, se căptuşesc atât pe fund cât şi pe lăturĭ cu un strat subţire de paie şi în urmă se aşéză varza. După ce s'a pus tótă varza în şanţ, se acoperă cu paie peste care se pune pămînt. Nu trebuesc puse paie multe, căcĭ în acest cas varza se încălḑesce şi se póte clocì.

Odată cu recoltatul, alegem pentru sěmînţă acele din verzĭ carĭ sunt maĭ marĭ şi îndesate; acestea se scot din pămînt cu rădăcină şi se păstréză în pivniţă în nisip saŭ chiar într'o grópă. Primăvara în luna Martie, saŭ cel maĭ târḑiŭ începutul luĭ Aprilie, căpăţînele pentru sěmînţă se plantéză, îngropându-le cotorul (rědăcina) până la căpăţînă.

După îngrijirile date, varza va înflorì şi face sěmînţă la timp, iar după cócerea seminţeĭ, se recoltéză prin Iulie şi se pune spre păstrare.

Conopidă.

CONOPIDA este o plantă care ţine de familia verzeĭ; în loc de căpăţînĭ de foĭ, conopida face căpăţînĭ de florĭ.

Iĭ place şi cresce într'un pămînt umed şi gras. Conopida după timpul în care se sémĕnă, e de douĕ felurĭ: de vară şi de iarnă. Cea de vară se sémĕnă în resadniţă prin Februarie, iar în Aprilie se scot plantele şi se sădesc la locul hotărît, udându-le bine şi în de ajuns. Conopida de tómnă se sémĕnă prin Aprilie pe un rĕzor, şi după ce rĕsadurile aŭ crescut, se scot şi se plantéză pe şenţuleţe, destinate a conduce apa la rădăcinĭ, de óre-ce conopida are nevoie de multă apă. In timp de secetă, conopida se udă cât maĭ des şi din belşug.

Se întîmplă de multe orĭ ca până tómna conopida să nu facă florĭ; în acest cas se scot cu rădăcinile încărcate de pămînt şi se pun în pivniţă cu rădăcinile puţin îngropate; acì, udându-le din când în când, fiind şi puţină căldură, încep a vegeta şi ast-fel forméză florile.

(Va urma). **Ióu E. Mihăescu.**

Societăţĭ economice la sate.

La 5 Maiŭ a, c, membriĭ Societăţiĭ culturale economice, Alexandru N. Lahovary, aŭ fost convocaţĭ în adunare generală, pentru a li se da socotélă de mersul societăţiĭ, pe anul de gestiune 1901—902.

Situaţiunea a fost după cum urméză:

1) In ceea ce priveşte partea culturală a scopuluĭ societăţiĭ, s'a ţinut o serie de conferinţe, ce aŭ avut o înrăurire bine-făcĕtóre asupra sătenilor.

2). Partea materială s'a presentat ast-fel:

Capitalul societăţiĭ la 31 Martie Leĭ		. . . . 9.260,26.
Cheltuelĭ şi restituirĭ de capital	»	. . . . 854,90.
capital net	»	. . . . 8.405,36.
Plasaţĭ cu poliţĭ în regulă	»	. . . . 8.238.00.
Cassa în numerar	»	. . . . 167,36.

In anul a căruĭ situaţie financiară se expune, capitalul societăţiĭ faţă de anul trecut, a sporit cu frumuşica sumă de Leĭ 5.764,06; iar numĕrnl membrilor, de unde la începutul anuluĭ eraŭ 80, acum societatea înnumĕră 160.

B

Serbare Şcolară.

In ḑiua de 27 Decemvrie 1901, s'a dat, în com. Găicénca jud. Tecucĭ, o serbare şcolară, urmată de bal, în folosul construiriĭ unuĭ local propriŭ pentru şcólă. Serbarea a reuşit pe deplin, producênd suma de 1.068 leĭ; din care, scoţêndu-se cheltuelile, aŭ rĕmas 800 leĭ. Din acéstă sumă s'a dat 50 leĭ pentru cantina şcolară.

Reuşita serbăriĭ se datoresce d-luĭ Prefect cum şi d-luĭ Revisor şcolar al judeţuluĭ.

Ḍece Maiŭ la sate

In comuna Amărăscĭ, jud. Romanaţĭ, ḑiua de 10 Maiŭ a fost frumos sĕrbătorită. Aŭ luat parte: Agenţiĭ Domeniuluĭ Corónei, învĕţătoriĭ, preoţiĭ şi săteniĭ în mare numĕr.

După oficiarea Te-Deumuluĭ, publicul a venit la şcólă, unde învĕţătoriĭ, I. Diaconescu şi I. Ionescu, aŭ vorbit despre însemnătatea ḑileĭ de 10 Maiŭ.

După aceea eleviĭ aŭ recitat diferite poesiĭ patriotice şi aŭ jucat jocurĭ naţionale.

* * *

In comuna Arsachy, jud. Vlaşca, 10 Maiŭ s'a serbat dc către dirigintele şcóleĭ, într'un mod cu totul deosebit.

După oficiarea Te-Deumuluĭ, eleviĭ aŭ defilat înaintea veteranilor comuneĭ; pe urmă aŭ mers cu toţiĭ în curtea şcóleĭ. Acĭ învĕţătorul diriginte St. Morărescu, a vorbit despre importanţa ḑileĭ de 10 Maiŭ.

Eleviĭ aŭ cântat maĭ multe imnurĭ şi aŭ recitat maĭ multe poesiĭ patriotice ocasionale. Serbarea s'a terminat la orele 4 p. m.

Informaţiunĭ.

Ministerul Agricultureĭ, Industrieĭ, Comerciuluĭ şi Domeniilor, publică spre cunoscinţa generală, că ne sosind încă de la Paris de cât numaĭ o parte din medaliile şi diplomele acordate exposanţilor noştri la exposiţia din 1900.

Ministerul a decis, ca distribuirea recompenselor să aibă loc după ce tóte titlurile aşteptate vor sosì în ţară.

Pentru provincie recompensele se trimit prin prefecturile respective.

Pentru capitale epoca şi ḑiua distribuiriĭ se va anunţă prin Monitorul Oficial şi ḑiare.

Acéstă publicaţiune se face pentru a se evita pe viitor cererile ce ḑilnic se fac la Minister pentru distribuirea diplomelor şi medaliilor.

* * *

Prietenul nostru Pr. Constantinescu-Lucacĭ, a fost medaliat cu rĕsplata munceĭ p. înv. secundar al II, asemenea i s'a conferit «Stéua Românieĭ» în gradul de ofiţer.

* * *

Amicul şi membrul nostru în Comitet d-l Colonel P. V. Năsturel a dat la lumină o fórte importanţă lucrare «Medaliile şi Decoraţiunile Române» descrierea şi portul lor de către civilĭ, militarĭ, preoţĭ, magistraţĭ şi dómne. Acéstă folositóre carte nu costă de cât *un leŭ* şi se află de vînḑare la autor Calea Văcărescĭ No. 112 şi la tóte librăriile. O recomandăm cu căldură abonaţilor noştri.

* * *

D-l Colonel Năsturel, cunoscut publiculuĭ român prin publicaţiunile sale eraldice şi calendaristice, a dat la lumină, cu ocasiunea jubileuluĭ de 25 de anĭ al Independenţeĭ Românieĭ, un frumos tabloŭ în cromolitografie, representând tóte *Decoraţiunile* şi *Medaliele române,* dispuse aşà cum trebue să se pórte, precum şi *Armele, Drapele* şi *Coróna de oţel,* executat cu atâta artă şi plasticitate în cât ţi se pare că aĭ înaintea ochilor nu un desemn colorat, dar chiar obiectul în natură.

Acéstă lucrare, de o adevĕrată valóre artistică, face onóre nu numaĭ *Institutuluĭ de Arte Grafice* **Carol Göbl** *S-sor I. St. Rasidescu*, care a executat'o, dar chiar şi ţĕriĭ, şi merită să figureze în casa orĭ-căruĭ Român iubitor de artă şi frumos.

Preţul unuĭ exemplar este numaĭ 3 leĭ.

Depositul se află la Editor, *Institutul de Arte Grafice* **Carol Göbl** *S-sor I. St. Rasidescu*, Bucurescĭ, Strada Dómneĭ 16.

* * *

Posturile de verificatorĭ de mĕsurĭ şi greutăţĭ ale urbelor Tg. Jiu, Olteniţa, Mizil cu Urlaţĭ, Panciu, Corabia, Roşiorĭ-de-Vede, Zimnicea, precum şi 6 posturĭ de Verificatorĭ-Ajutorĭ de mĕsurĭ şi Greutăţĭ la Bucurescĭ, fiind ocupate provisoriŭ, se face cunoscut că, pe basa art. 11 din regulamentul pentru aplicarea sistemuluĭ metric, se va ţine concurs pentru ocuparea lor în ḑiua de 15/28 Octomvrie 1902, la 2 ore p. m.

Concursul va avé loc în localul Serviciuluĭ Central de mĕsurĭ şi greutăţĭ, situat în strada 11 Iunie (Filaret) din Bucurescĭ.

Cererile de înscriere se vor adresa Serviciuluĭ Central de mĕsurĭ şi greutăţĭ până în ajunul ḑileĭ concursuluĭ.

Pentru a fi admis la concurs, candidatul trebue să dovedéscă prin acte care se vor înaintă odată cu cererea de înscriere:

1. Că este român saŭ naturalisat;
2. Că a absolvit cel puţin patru clase primare;
3. Că are etate de 21 anĭ împliniţĭ;
4. Că a satisfăcut Legeĭ de recrutare şi
5. Să presinte de la autoritatea unde a funcţionat în ultimul timp, un certificat de modul cum şi-a îndeplinit serviciul.

Lipsa vre-unuia din aceste acte esclude candidatul de la concurs.

Concursul se va compune din 3 probe: înscrisă, orală şi practică, asupra urmĕtórelor materiĭ:

a). Operaţiĭ cu numere întregĭ, fracţionare şi complexe;

b). Transformarea fracţiunilor ordinare în ḑecimale şi vice-versa;

c). Sistemul metric şi vechiul nostru sistem de mĕsurĭ şi greutăţĭ; notaţiunile prescurtate internaţionale;

d). Transformarea mĕsurilor vechĭ în mĕsurĭ de sistem metric şi vice-versa;

e). Principiul construcţiuniĭ balanţelor cu braţe egale şi a celor cu braţe neegale (decimal, centimal, cântar roman); balanţele legale de cereale;

f). Cotitul vaselor cu sistemul legal;

g). Practica verificatoruluĭ de mĕsurĭ şi greutăţĭ;

h). Legile, regulamentele şi instrucţiunile privitóre la aplicarea sistemuluĭ metric.

Concurenţiĭ, pentru a puté fi admişĭ la proba orală, trebue să fi obţinut cel puţin nota 6 la examenul înscris.

* * *

Ministerul Domeniilor avênd nevoe să cumpere pentru diferite judeţe şi comune peste 100 de taurĭ numaĭ de rasă pură moldovenéscă, aduce la cunoscinţa generală că, toţĭ aceĭ ce posed asemenea taurĭ, să facă cunoscut Ministeruluĭ, în mod precis vîrsta, iar aproximativ greutatea şi lungimea taurilor precum şi preţul cu care se oferă.

Insciinţările vor fi timbrate.

Bibliografie.

A apărut: «Charta istorică a Românieĭ» cu ţările vecine, cu un repertoriŭ alfabetic pentru usul şcólelor primare şi secundare de d-niĭ Niculescu şi Ioneanu, institutorĭ în Ploescĭ. Preţul leĭ 2,80 în editura Institutuluĭ de Arte Grafice Carol Göbl, S-sor I. St. Rasidescu, Bucurescĭ. In curînd vom face o dare de sémă amănunţită asupra acesteĭ lucrărĭ.

* * *

A apărut:
«*Noţiunĭ de igiena populară* de d-l Valerian Gg. Negrescu, medic primar, jud. R.-sărat, preţul 1 leŭ, tip. Codreanu, Focşanĭ. — *Istoricul a 40 de bisericĭ din România*, de Pr. Marin Dumitrescu, preţul 2 leĭ. Vol. II-lea. Volumul I-iŭ e maĭ de mult apărut, iar volumul al III-lea va apare în curând. Se găsesce la librăriĭ.

* * *

A apărut:
Istoria Cotrocenilor, *Lupescilor* (St. Elefterie) şi *Grozăvescilor*, studiŭ basat pe documente oficiale şi particulare, ilustrată cu 109 vederĭ vechĭ şi noĭ, portrete facsimile şi cu 3 hărţĭ intercalate în text, de G. M. Ionescu, Licenţiat în litere şi teologie.

De vîndare la autor, strada Antonică No. 19, Bucurescĭ, cu preţul de leĭ 12 volumul.

Pentru abonaţiĭ revisteĭ *Albina numaĭ cu leĭ 7 volumul.* Baniĭ se vor trimite cu mandat poştal d-luĭ Ionescu, la adresa de maĭ sus.

Lucrarea presintă un deosebit interes istoric şi e de folos întreguluĭ corp învĕţătoresc.

MULŢUMIRE

Invĕţătorul şcóleĭ din cât Pisc., com. Cocioc, uduce mulţumirile sale d-luĭ I. Kalinderu, care, cu ocasiunea visităriĭ şcóleĭ în ḑiua de 21 Maiŭ a. c., a dăruit elevilor peste 30 volume de cărţĭ diferite.

Anul al V-lea este pe sfârşit şi totuşĭ un bun numĕr de abonaţĭ sunt încă neplătiţĭ. Îĭ rugăm să bine-voiască a grăbì cu trimeterea costuluĭ. Rugăm de asemenea pe abonaţiĭ noştri să achite prin oficiile poştale chitanţele ce le-am trimis şi îĭ rugăm să nu se supere, de óre ce noĭ am luat acéstă mĕsură pentru uşurinţa D-lor abonaţĭ.

STEAUA

Societatea *Steaua* are de scop a lucrà pentru întinderea învĕţătureĭ în popor, prin tipărirea şi rĕspândirea de scrierĭ şi publicaţiĭ morale, patriotice şi de folos practic, şi pentru împiedecarea, prin tóte mijlócele legiuite, a rĕspândireĭ de scrierĭ şi publicaţiĭ imorale, saŭ cu tendinţe contrariĭ statuluĭ şi ideiĭ naţionale române.

Cotisaţia este de cel puţin *doĭ leĭ* pe an, iar pentru învĕţătorĭ, preoţĭ ruralĭ şi sătenĭ, de cel puţin *un leŭ* pe an. Fie-care membru este îndatorat ca, în cel d'întâiŭ an după primirea sa, să facă a se primì în Societate cel puţin alţĭ doĭ membri noĭ.

Cererile de înscriere, însoţite de cotisaţia pe un an, se pot adresa d-luĭ *Petru Gârbovicénu,* strada Sf. Ecaterina, Bucurescĭ.

Comitetul. *Preşedinte,* **Ioan Kainderu,** *membru al Academieĭ Române.— Vice-preşedinte,* **Sava Şomănescu,** *mare proprietar, fost senator.— Administrator şi casier delegat,* **Petru Gârboviceanu,** *Administrator al Caseĭ Sf. Bisericĭ Autocefale Ortodoxe Române, director al Şc. Normale a Societăţiĭ pentru învĕţătura poporuluĭ român; — Secretar,* **Const. Banu,** *profesor secundar şi inspector şcolar —Membriĭ,* **Spiru C. Haret,** *Ministru, profesor Univers.;* **I. Dimitrescu Procop.,** *senator şi Primar al Capitaleĭ;* **M. Vădescù,** *deputat, profesor universitar;* **Cristu S. Negoescu,** *profesor secundar;* **Dim. Cecropid,** *institutor, preşedinte al Societăţiĭ corpuluĭ didactic primar. — Censorĭ,* **Const. Alimăneşteanu,** *inginer de mine; Preotul econom* **Const. Ionescu,** *profesor secundar;* **Const. Alexandrescu,** *revisor şcolar*

Membriĭ înscrişĭ şi cotisaţiunĭ plătite (Urmare).

Marin Dumitrescu (Contescĭ), 1 leŭ; Ión Săndulescu (Gumescĭ), 1 leŭ; T. Marinescu, preot (Măldăenĭ), 1 leŭ; Stan Popescu (Strâmbenĭ-Căldăraru), 1 leŭ; Eustatiŭ Popescu (Zâmbrésca), 1 leŭ; Grigore Muşică (Zâmbrésca), 10 leĭ; Constantin Dinulescu (Liţa), 1 leŭ; Barbu Zamfir (Pârlita), 1 leŭ; Anghel Popescu (Butculescĭ), 1 leŭ; Preotul Pârvulescu (Plosca), 1 leŭ; Cojocariŭ C. Gh. învĕţ (Vălenĭ-Roman), 1 leŭ; Saragea Ión, (Jariştea-Putna), 1 leŭ; Giurgea V. Ştefan (Jariştea-Putna), 1 leŭ; D. Mateescu, profesor (T.-Severin), 5 leĭ; Constantinescu (T.-Severin), 2 leĭ; M. Stamatie (T.-Severin), 2 leĭ; Pr Fortunénu (Botoşescĭ), 1 leŭ; Evulescu (Botoşescĭ), 1 leŭ; Florinescu V., inst. (Bucurescĭ), 2 leĭ; Ghenea P. Sm. (Bucurescĭ), 4 leĭ; Saru G. Ión, inst. (Bucurescĭ), 2 leĭ; Nicolescu Virginia (Bucurescĭ), 2 leĭ; Brezénu I, (Bucurescĭ), 2 leĭ; Teodorescu Ilie, preot (Bucurescĭ), 2 leĭ; Dobricénu G. (Bucurescĭ), 2 leĭ; Rădulescu A. V., colonel (Bucurescĭ), 5 leĭ; Constantinescu Marin (Bucurescĭ), 2 leĭ; Antonescu Ión (Bucurescĭ), 2 leĭ; Fometescu, Locot. col. (Bucurescĭ), 2 leĭ; Ştefănescu Ión (Bucurescĭ), 2 leĭ; Bărbucénu G. (Bucurescĭ), 2 leĭ; Alexandru Miclescu (Bucurescĭ), 2 leĭ; Hodoş Constanţa (Bucurescĭ), 2 leĭ; Dr. Michail (Bucurescĭ), 2 leĭ; Alexandrescu C. (Bucurescĭ), 2 leĭ; Bulandra A. (Bucurescĭ), 2 leĭ; Dr. I. Kiriac (Bucurescĭ), 2 leĭ; Casu Ştefan (Cârja-Tutova), 1 leŭ; Douca Ión (Cârja-Tutova), 1 leŭ; A. Sona (Murgenĭ-Tutova), 1 leŭ; Gheorgiu Maria (Murgenĭ-Tutova), 1 leŭ; Balmuş V. Ión (Murgenĭ-Tutova), 1 leŭ; Basile Haram (Murgenĭ-Tutova), 1 leŭ; Munténu T. Gr. (Bălăşescĭ-Tutova), 1 leŭ; Drăguţ C. Ión (Caraescĭ-Tutova), 1 leŭ; Modiga Atanase (Schinenĭ-Tutova), 1 leŭ; Stratulat I. (Igescĭ-Blagescĭ-Tutova), 1 leŭ; Ciobanu Th. (Grăjdenĭ-Tutova), 1 leŭ.

Numĕrul membrilor înscrişĭ cu începerea anuluĭ al II (1902) al societăţiĭ, e de 888; iar numĕrul banilor încasaţĭ de la aceştia şi de la vechiĭ membriĭ, e de 22.661 leĭ şi 20 banĭ.

(Va urma în No. viitor).

Inst. de Arte Grafice Carol Göbl, S-sor I. St. Rasidescu, Str. Dómneĭ, 16.— Bucurescĭ.